

SLOVENE

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1.70
 Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

Ilustrati:
 Enostolpna petitvrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . „ 15 „
 za trikrat . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petitvrsta po 2) vin.
 Poslano:
 enostolpna petitvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Spomladanski dopusti.

Včerajšnji korespondenčni urad nam je prinesel kolikor toliko odresilno besedo, dasiravno je upanje na uspeh precej omejeno. Naši domovi se praznijo, najmlajši in krepi delavci odhajajo k črnovojniškemu prebiranju in vežbanju. Poleg tega je prišla kruta beseda Angleške, da nas hoče izstradati; sami smo vedeli, da naša polovica nima dovolj živili; iz Ogrske pa je dualizem pošiljal kaj nevesele glasove in nam končno obljubil samo — koruzo. Naše ljudstvo je sicer slišalo vladne besede, da bomo vzdržali do prihodnje žetve, toda ljudstvo se je pa vprašalo: »Kdo pa bo setev opravil?« Posebno v tej vojni jih imamo mnogo, ki žanjejo, kjer niso sejali, toda gotovo pa je: »Kjer ne bo nihče sejal, tam tudi nihče žeti ne bo mogel.«

Uradni razglas glede spomladanskih dopustov za poljedelstvu potrebne delavce jasno in odkrito prizna potrebo in važnost kmeta. Žito in kruh neraste v fabriki. In kaj nam pomagajo vsi naši možje in fantje v boju, če pa oni sami in njihovi domači ne bi imeli jesti? Lakota je hujše orožje kakor pa puška ali kanon. Do tega, vsaj delnega spoznanja smo rabili dolgo pot. Popolnoma priznavamo, da je sedanja svetovna vojska spravila na dan ne samo nešteto vojaških, diplomatičnih, kulturnih in verskih problemov, ampak je tudi postavila vso doseženo ureditev industrijskega in predvsem tehnično-poljedelskega dela in preskrbo prebivalstva z živili čisto pred nerešene uganke in naloge, za katerih ugodno rešitev so se zakoniti in priznani zastopstva slovenskega naroda, kakor kranjski deželni odbor, predvsem deželni glavar dr. Šusteršič in štajerska »Kmečka zveza« z dr. Korošcem prizadevali in potrudili na vso moč.

Poljudno povemo še enkrat, kaj je s spomladanskimi dopusti.

Dopusti se bodo dajali samo onim vojakom, ki opravljajo recimo varnostno službo pri železnicah in drugih javnih napravah, ali služijo pri nadomestnih četah doma v zaledju, kakor se izraža uradno besedilo in pa rekonvalescentom. Imamo namreč take vojake, ki so prestali že boje in rane in sedaj okrevajo po raznih zdravilišnih in čakajo popolnega ozdravljenja. Marsikak tak rekonvalescent bi bil sposoben in vesel spomladanskega dela doma.

Dopusti ne bodo dolgi. Dovoljevali se bodo za najpotrebnejša spomladanska dela in drugič se pa hoče gledati iz zgornjega razloga tudi na to, da vsi primerni in potrebni poljedelci dobijo dopust. — V tem kratkem času naj se menjajo.

Za dopust pa je treba prositi pri svo-

jem neposrednem poveljstvu. Za tak dopust lahko prosi vojak sam ali pa njegovi domači potom okrajnih glavarstev. Dopust pa da edinole oddelkovo poveljstvo in sicer največ za 14 dni. Kdo bo pa dobil dopust? Predvsem samostojni poljedelci — vsak, v kolikor bo bolj upoštevanja vreden, — v drugi vrsti njihovi domači, ki so dosedaj doma pomagali pri kmetijstvu, in v zadnji vrsti pa nesamostojni poljedelski delavci.

Kdaj se bo dobil dopust? Po vseh krajih polja istočasno ni mogoče obdelovati. Razlika je med južnimi in severnimi kraji, med nižjo in višjo ležečo lego in med raznimi poljedelskimi kulturami. Po teh krajevnih razlikah in potrebah dela in časa se bodo dajali dopusti. Z dopustnim listom bo imel vsakdo pristožno vožnjo po železnici, vojaki — delavci na dopustu bodo ravno tako dobivali svojo vojaško plačo in njihove družine, ali starši ali žena z otroci pa dosežanje podpore.

Novo nalogo pa dobijo občine. Ker je namen ta, da se res kmalu opravi vse potrebno spomladansko delo, zato bodo občine morale strogo nadzirati, da bodo vojaki na dopustu res pridno delali. Kdor bi doma pohajkoval ali se po končanem dopustu zopet ne vrnil v vojaško službo, bo strogo kaznovan.

Posamezni poljedelci ali pa tudi občine lahko pri okrajnem glavarstvu prosijo, da se jim pošlje na delo delavske partije do 20 mož, za katerih stanovanje in hrano imajo te občine ali posamezni gospodarji skrbeti v toliki meri, kakor se to godi pri kvartiranju vojaštva.

Uradni razglas končno še objavlja, da se bo v posebnega upoštevanja vrednih slučajih na lastno prošnjo dovoljevalo časovno omejena oproščanja samostojnih poljedelcev in posameznih poljedelskih uradnikov. Opozarja se, da se na prošnje, ki so bile ali bodo poslane naravnost na domobransko ministerstvo zaradi dopustov ne bo oziralo.

Tako vladni odlok! Vsaka družina naj pravočasno premisli svojo potrebo in zaprosi, da dobi dovolj delovnih moči. Naš zemlja nam je sveta in potrebna in vredna dela posebno v teh časih. — Bog orji z našim kmetom!

Bolgarija, Rumunija in Grčija.

(Izvirni dopis »Slovenca«. — A. B.)

Sofija, 1. marca 1915.

Odnosaji med Bolgarijo in Rumunijo so še vedno isti, kakor so bili po sklepu bucareškega miru, in ob času,

ko je izbruhnila evropska vojna. Rumunija je gibljiva v svoji zunanji politiki in vzdržljiva v svojih odlokih nasproti vojskujočim se strankam. O sporazumu z Bolgarijo noče nič vedeti; v tem obziru je odločna. Na pritisk od sosednih velesil, naj začne voditi pregovore z Bolgarijo, odgovarja, da poslednja obrača plašč po vetru in da ni zanesljiva.

Ko so Rumuniji nekatere države od trojnega sporazuma energično predlagale, naj se z njimi pobota, jim ona ni odrekla naravnost, nego je na zviti način pokazala na Bolgarijo, katera bi se imela poprej s Srbijo sporazumeti. Ker je Rumunija prepričana, da v sedanjih okoliščinah pomirjenje med Srbijo in Bolgarijo ni mogoče, dosega ona svoj cilj in se ne zameri velesilam od trojnega sporazuma.

Vrši se torej velika igra za kulisa, v kateri pa igra Grčija posebno ulogo. Ta je polna ambicij, nahaja se v ugodnem položaju in njej je dano, da se kaže do skrajnosti nepomirljiva in vestna stražarka bucareškega miru. Čim se začne govoriti o odstopkih s strani Srbije v korist Bolgariji z namenom, da bi se dosegel sporazum med njima, precej začnejo v Atenah ropotati, češ, da se narušava »ravnotežje« na Balkanu ter prihajajo z novimi grškimi pretencijami. Na ta način se prepletajo balkanska vprašanja in se zavozljujejo od dne do dne; stremljenje trojnega sporazuma, da bi se pomirili balkanski narodi, postaja iluzorno, a Grki, Srbi in Rumuni dosegajo glavni cilj, da se ohrani položaj, kakor je bil ustanovljen po bucareškem miru.

V tem obziru tudi svetovna vojna in dosežanje perturbacije, katere je ista proizvela, niso mogle ničesar izpremeniti. Bolgarija je še danes obdana od sovražnikov, še danes je vsaka njena iniciativa nemogoča. V takem položaju ona tudi ostane, dokler na severu stoji sovražna ji Rumunija, a na jugu nemirna Grčija.

Rumunija se gotovo ne bo vmešala v evropsko vojno, ako se krajni uspeh ne nagne na eno ali drugo stran, in bo zaeno z Grčijo nadaljevala sedanjo politiko. Bolgari pa bodo še nadalje ostali izolirani in obdani od sovražnikov. Srbi in Rumuni bodo zadržali še zana-prej bolgarske pokrajine, a kar jim najbolj ugaja, se bodo lahko izpričevali pred velesilami trojnega sporazuma, češ, nismo mogli drugače postopati ker nas je Bolgarija zadrževala.

Bolgarija bo torej morala na vsak način gledati, da raztrga ta železni obroč, v katerega je vkovana od svojih

sosedov. Z ozirom na njeno zemljepisno lego to ni nemogoče. Treba samo previdnosti, objektivnega presojanja o položaju in državniške modrosti. Potem se bo mogla zopet samostojno gibati in povrniti se ji bo izgubljena iniciativa, katera ji bo osigurala vse važne interese.

Umrli in pogrešani vojaki.

Sklicevaje se na neko razpravo dr. Milana Gruberja v zagrebškem »Pravem svetniku« o vprašanju »Kako se v vojni umrli in pogrešani vojaki proglašajo mrtvimi«, piše S. M. v »Narodnem Listu«:

Da se ne zavede v zmoto javno mnenješirših krogov, ki se niso učili prava, pridodam tu oni poučni in aktualni razpravi nekoliko razmotrivanja. Poudariti pa moram, da dr. Milan Gruber piše za Hrvatsko in da zakonski predpisi, ki jih navaja, ne veljajo za nas.

Za Cislajtanijo je na podlagi § 14. državnega temeljnega zakona od 21. decembra 1867 izdana cesarska naredba od 12. novembra 1914, št. 276, drž. zak. o delni noveli za splošni državljanski zakonik.

Po tej naredbi je deloma uresničena namera nesmrtnega dr. Ungerja, da se na kakršenkoli način pride v okom nedostatkam in nekaterim zastarelim določbam našega privatnega prava, ki ne odgovarja več duhu sedanjih časov; in tako je uzakonjen del one novele, ki se je že leta skrbno pripravljala in je že sprejeta od gosposke zbornice.

Med drugimi predpisi so predrugačeni s to novelo tudi predpisi, ki se nanašajo na proglašanje smrti.

Naglašati hočem samo odstavek, ki se tiče zakonite predpostavke za slučaj vojne in ki se razlikuje od zakonskega predpisa, citiranega v omenjeni razpravi, in ki dovaja do drugih zaključkov.

Paragraf 24. rečene novele določa, na katerih predpostavkah se more smatrati, da je dotična oseba umrla, a drugi odstavek tega paragrafa se glasi dobesedno tako-le:

»2. Ako je bila v vojni težko ranjena, ali ako je izginila kakor udeležnik vojne, in so od konca leta, ko je vojna nehala, minila tri leta, ne da bi prišlo kako poročilo o njenem življenju.«

Ni treba torej, da je v prvi vrsti po pričah ali drugim verodostojnim načinom dokazano, da je dotični vojak, ki je bil v vojni, težko ranjen v kaki bitki ali kje drugje, ampak zadostuje, da se

LISTEK.

Naše obvezovališče.

(Vojni kurat Leop. Tursič.)

Kakor pripovedujejo stari in izkušeni, v vseh vojnih naporih dobro utrjeni vojščaki, so bila obvezovališča od početka vojne v neposredni bližini fronte. Tako tudi naše. Mnogo zdravnikov je bilo ranjenih ali ujetih in tudi ranjenci so bili na obvezovališču še vedno v nevarnosti. Zato se je ta praksa — zlasti za zimo — morala izpremeniti v toliko, da obvezovališča ostajajo nekoliko oddaljena od bojne črte. Na ta način se lažje zavarujejo in zdravniki se ohranijo polku in ranjencem v prvo pomoč, dasi vsled sovražne artiljerije obvezovališča nikdar niso brez nevarnosti.

Hvala Bogu, da ima naše obvezovališče res ljudi, ki niso samo vojaki v najboljšem pomenu besede, ampak imajo tudi v vseh, tudi najhujših slučajih toplo ljubezen do bližnjega že nekako prirojeno. Da bi videli našega Pelizona, starega, že osivelega rezervista iz Gorice, ali 54 letnega prostovoljca Pojeta od Kulpe, ali ne dosti mlajšega korenjaka Jancica, Gorjenca, pa bi rekli: To so poštenovalni junaki od nog do glave! Res! Četudi ne su-

čejo v rokah morilnega orožja, so zato pa vedno na mestu, kadar je treba priskočiti na pomoč ranjenemu ali bolnemu vojaku.

Kakor ljubeznipolna mamica hodi okrog svojih vojakov, ranjenih ali bolnih, dobrosrčni Pelizon; temu meri vročino, onemu kuha čaj, tretjemu popravlja obveze; noben pogled, nobena kretnja vojaka — mučenika ne uide njegovemu skrbnemu očesu; za vsakega ima pripravljeno gorko, ljubezni in tolažbe polno besedo. V civilu je premožen trgovec, in kar dobi od doma, vse razdeli med svoje tovariše. Od početka vojske je tu; vse njene napore je pretrpel, a njegov nasmeh je prav tako ljubeznjiv in sladek kakor prvi dan, njegova roka prav tako radodarna, prav tako čuteče njegovo srce. Vse vidi, vse izve, vse pove. V vojni je avanziral za »frajtarja«, a mu pravimo »Bandagenleutnant«. Priznanje njegovega truda in skrbi, ki jih ima z ranjenimi junaki. Edina njegova slabost je ta, da že od početka vojne šteje kilometre in obcestne kamne.

Vsako jutro se dobrovoljno nasmeje, mo, kadar jo s hribov z maroderji primaha sanitetni podčastnik, 54letni Poje. Glasno, skoro kriče javlja: »Melde gehorsamst, 2 Mann von der dritten Kompanie.« — »Ali ne več?« — »Ne! Moji ljudje morajo biti zdravi kot ribe, ko je Rusa še toliko!« — »Pa če so bolni?« — »A, najprej jih jaz previzitiram! Meni noben ne uide.« —

Prostovoljno se je dal mobilizirati ob početku vojne z dvema sinovoma; eden je korporal; tretjega pa so mu vzeli pri zadnjih naborih. Pred dobrim mesecem je tudi stari prostovoljec avanziral za korporala. »To se spodobi«, je rekel takrat. »Moživo me že kar ni hotelo ubogati, zdaj jim pa že pokažem!« Našil si je zvezde, od ranjenega korporala si je izprosil portope. Nikdar ne zaspi v svoji luknji, predno si ni privil plašča toliko, da se vidijo zvezde in ni položil poleg sebe bridke sablje in nabite pištole. Drugi podrejeni mu vojaki, nosilci ranjencev, morajo ležati na drugem koncu zakopa, stegnjeni kakor tro — in naznanil: »Nobenega ranjenca ni ne besede ne trpi med njimi. Vojak, original od nog do glave, a pravi junak! Po zadnji bitki je v enem dnevu premeril daljavo dveh ur s hribov v dolino gotovo petkrat, spremljajoč transporte ranjencev; celo noč je blodil po bojišču, jih iskal in marsikatega rešil. Tretjič že je prišel tisto noč s hribov v vas — bilo je že jutro — in naznanil: »Nobeega ranjenca ni več. Vse smo spravili na varno.« — Nekako sramežljivo je pristavil: »Gospod polkovni zdravnik, ali se smem zdaj malo vleči?« — Sina korporala so mu Rusi ujeli. »Ali Vam je hudo za sinom, ki je moral v Sibirijo?« — »A kaj! Vedno sem ga učil lepega obnašanja. Tudi v Sibiriji se bo lepo obnašal.« — Ko je bil potrjen

tretji njegov sin, je vzkliznil: »Hvala Njegovemu Veličanstvu, da je tudi tretjega sina vzel v svojo službo!«

Zena je doma revica. Vsak vinarček spravi stari korporal zanjo, pritrga ga svojim ustom, da ji more kaj poslati. Zložili smo zanjo svetlico denarja ter mu jo izročili. Solze so mu prišle v oči in zajokal je kakor otrok: »Gospodje, predobri ste z menoj...«

Tretji v zavezi je junak — korenjak Jancica, po poklicu lovec. Velik in močan kakor gora; v laseh ima že mnogo srebrnih nit. Vse bojne grozote od početka je presta. V najnevarnejšem ognju je iskal z vedno nevarnostjo ranjencev. Nobena pot mu ni pretežka, nobena predolga in prestirna, vse stori z največjo potrpežljivostjo in udanostjo. Ni čuda, da so mu nekega dne opešale moči. Izredno rano pride v sobo. »Koliko maroderjev imate pa danes, Jancica?« — »Gospod, sam prihajam. Tudi mene je enkrat prijel. Komaj sem se priplazil v tem snežnem meteu.« — Bled je bil v obraz, drgetali so mu krepki udje bolj od slabosti, kakor od mraza. — Vsed svoje nezlomljivosti in otroške zvestobe je tudi on avanziral za sanitetnega korporala.

Napačno je mnenje, da sanitetno moštvo v vojni ne trpi posebno in da je le redko v nevarnosti. Nasprotno! Nosilci ranjencev so izpostavljeni vednemu so-

je udeležil vojne, ko je bila vojna končana, ni dospel nobena vest, da še živi.

In to je velike važnosti z ozirom na težave, ki bi bile združene z dokazovanjem teške rane, ki jo je dobil vojak, ako naj bi bil ta edini predpogoj za omenjeno pravno presumpcijo.

Zadostuje, če si v naglici predstavimo strahoviti prizor današnjih bitk, ki se jih udeležujejo vojaki v sto- in stotisočih raztreseni po ogromni fronti, kjer nimajo ne časa, ne prilike, da bi pazili na svoje tovariše, ki večkrat kar na kupe padajo. Kdo bi mogel zamisliti, da je bil ta ali oni težko ranjen, ko bi ga zmanjkalo?

Ne velja torej za nas niti ono, kar piše dr. Milan Gruber glede ranjenega vojaka, ki se je, težko ranjen, javil svojim sorodnikom, pa so potem vesti o njem izostale. Tudi glede onega vojaka morejo pri nas njegovi sorodniki, ali kdo drug zahtevati, da se **proglasi mrtvim**, ako se je tudi nadalje udeleževal vojne in ako od konca leta, ko je vojna končala, **skozi tri leta ni prišla nobena vest o njegovem življenju**. Kajti — ponašam — zadostuje, da se je vojak udeležil vojne in da se ne ve nič o njem skozi omenjeno razdobje.

Tako tudi na morju. Poprej je zakon za omenjeno pravno presumpcijo zahteval, da se dokaže, da se je dotičnik nahajal na ladji, ko se je ta razbila, oziroma se potopila, dočim sedaj, po noveli zadostuje, da ladja ni dospela v kraj svoje določbe, ali se ni povrnila, in da so od poslednje vesti prešla tri leta. Ako je bila dotična oseba na oni ladji in je ni več skozi tri leta, **se smatra, da je umrla**.

Sedaj, ko povsod posluje poizvedovalna in obveščevalna služba, v današnjih časih brzjava, telefona in javnega tiska, ki so se razširili po najsamotnejših selih civiliziranega sveta, se more — ako se skozi tri leta ne ve za koga, ki se je nahajal v neposredni smrtni nevarnosti — **sklepati mirne duše, da ga ni več na svetu**, razen, da mu je kje sedaj boljše nego mu je bilo poprej doma ter se hoče zato skrivati, ali tudi to se mu težko posreči.

Junaki 27. črnovojniškega polka.

V tukajšnji domobranski bolnišnici leži na revmatizmu bolan narednik Karol Sfilič 27. črnovojniškega polka, 11. stotnija, ki se je udeležil bojev krog Višegrada. Po večdnevni bojih v mesecu oktobru, ko je bataljon prodiral na srbsko ozemlje in se vedno boril proti številno mnogo močnejšemu sovražniku, se je 11. stotnija pod poveljstvom nadporočnika J. S. ustavila v strelskih jarkih. Narednik Sfilič je z dvema vodoma zadrževal cel bataljon sovražnika celih 10 dni (od 24. okt. do 3. nov.). Vsled neprestanega bivanja v strelskih jarkih se ga je lotil revmatizem ter je moral v bolnišnico, najprej v Sarajevo, od tam pa v Ljubljano. Za svoje vrlo obnašanje pred sovražnikom je bil odlikovan s srebrno

vražnemu ognju. Ko najbolj žvižgajo krogle, morajo hoditi po ranjence v sredo bojne črte. In ko jih za silo obvežejo, se prične križev pot do pravega obvezovališča. Treba je ranjenca prenesti do zdravnikov, da mu podeli prvo pomoč. S kolikimi nevarnostmi je združena taka pot! Kako oprezno je treba hoditi, da jih ne zapazi sovražnik! Kolikokrat na dan, ko traja bitka, je treba premeriti isto pot! Ni lahka taka služba. Zato pa je tudi mnogo nosilcev ubitih ali ujetih ali ranjenih. Lahko bi vam povedal natančno v številkah, kaj vse se je že doslej zgodilo z našim sanitetnim moštvom.

Nekoliko lažja je služba takozvanih bandajistov, obvezovalcev. Ti strežejo zdravnikom pri obvezovanju, skrbje za postrežbo in nadaljnji transport ranjencev. Da bi videli, kako pridno se na obvezovališču ob bitki, ko prihajajo ranjenci, sučejo roke vseh! Noč in dan je treba dostikrat biti pri delu, skrbeti za ležišča, prehrano, zdravila in obveze. In pri našem polku, lahko rečem, so vsi do zadnjega že izurjeni v svoji stroki — mali zdravniki.

Dne 23. februarja je pripel polkovni zdravnik dr. Horak vprico sanitetnega moštva srebrno svetinjo za hrabrost vrlemu naredniku medicincu Nik. Severju iz Kostanjevice. Z njim vred je dobil odlikovanje tudi medicince Pavel Kraječ iz Novega mesta, ki je za radi skušen odšel na dopust, a se kmalu zopet vrne v našo sredo. Oba sta tu od početka vojske.

Več naših sanitetcev je še priporočenih v odlikovanje, a glavno odlikovanje jim bodi zavest, da vrše tako zvesto in požrtvovalno dela človekoljubnosti in krščanskega usmiljenja v blagor lepe naše Avstrije. Njihovi nadaljnji vnemi naj bodo posvečene te vrstice.

hrabrostno svetinjo II. razreda. Poveljnik 11. stotnije, g. nadporočnik J. S., mu je ob tej priliki poslal naslednje pismo: »Potom c. kr. črnovojniškega okrajnega poveljstva Vam bo dostavljena od poveljstva 16. zbora podeljena srebrna kolajna II. r. za hrabrost. V svojem in v imenu cele stotnije Vam najpristrčneje čestitam k odlikovanju. Žal nam je, da Vam bolezen ni dopuščala, da bi bili odlikovani vprico vaših dragih in zvestih sobojevnikov. Upam, da se Vam zdravje kmalu vrne ter da Vas zopet vidimo v vrstah naših dragih in zvestih v boju proti sovražniku za cesarja in domovino.« — 27. črnovojniški polk si je v sedanjih vojni priboril častno mesto med ostalimi slovenskimi polki. Slava mu! Fr. P.

Nadčloveško junaštvo 87. pešpolka.

Nadčloveško junaštvo pešpolka št. 87.
Dragotin Novak, četovodja 87. pešpolka, doma iz Stročje vasi pri Ljutomeru, piše:

Naši fantje so sama pristna spodnještajerska korenina. Kakor ste že iz več poročil slišali, se naš pešpolk št. 87 bori z levjo srditostjo in junaštvom. Dolžnost me sili, da Vam, dragi rojaki, sporočim, kaj smo dosegli mi Slovenci v zadnjih dneh.

Bilo je dne 17. februarja. Cel dan je bil izvanredno živahen pri 87. pešpolku in vse se je pripravljalo na nek važen dogodek. Naenkrat se izda povelje, da bo izpad na podvojeno močnega sovražnika. Ko so naši fantje slišali povelje »Naprej, Hura!«, ni bilo nobene ga več zadržati. Kakor besni so junaški »Prleki« do pasa v snegu drveli na sovražnikove utrdbe, iz katerih so padale krogle kakor najhujša toča med naše vrste. Gromenje topov je bilo tako, da se je tresla zemlja, ali vse to ni zadržalo naših fantov in množ. Korakali in plezali so po globokem snegu s puško v roki v strmi hrib ter tako obsodili močnega sovražnika na smrt. Nasprotnik se je boril z vsemi sredstvi, samo da bi zavrnili in pobili naše neustrašene fante. Ali prišlo je drugače! Ko so se bataljoni približali drug drugemu v neposredno bližino, pričelo se je strašno klanje »na nož« in s kopiti. Tukaj ne morem popisati in se tudi ne da, s kakim junaštvom se je odlikoval naš polk!

Izid je bil nepričakovan. Sovražnikovi oddelki, kateri so ostali še živi, so se spustili v divji beg in njih močno utrjene postojanke so zasedli naši Prleki ter povrh tega vzeli sovražniku dve strojni puški popolnoma novega sistema. Iz hvaležnosti in ljubezni, da so naši Prleki zavzeli velevažno postojanko sovražniku proč, kar so drugi računali skoraj za nemogoče, sta bili ti dve strojni puški pri 3. kornem poveljstvu razstavljeni s popisom čina in napisom imena dotičnih vojakov, kateri so to strašno orožje z brezprimerim junaštvom zavzeli. Vse se je čudilo nadčloveškemu junaštvu pešpolka št. 87. Prišle so telefonične in brzjavne čestitke k polku od visokih vojaških dostojanstvenikov. Kako je postal naš polk priljubljen, ni mogoče popisati. Celo naši najhujši narodni nasprotniki pišejo po svojih časnikihi o junaštvu 87. pešpolka.

Velezanimivo je v strelskih jarkih pri nas Prlekih. Postavili so si tablo s sledečim dvojezičnim napisom: »Tukaj železni regiment, tujcem vstop prepovedan!« In tako se zabavamo v teh krvavih dneh. Čudovita potrpežljivost naših fantov!

Ko sem po dobrouspelem izpadu govoril z ranjenim tovarišem A. K., kateremu je krogla predrla levo ramo, se mi je smejal in rekel: »Akoravno imam strašno bolečino, moram se vendar smejati, ako se spomnim na to, kako se je grdo »režal« nek Rus, katerega sem tako po salamensko po »keblachi« s puškinim koiptom zdelaval.« In taki krvavi resnični vojaški dogodki so naša zabava. Vojska je pač vojska! Kadar so bili naši fantje v sovražnikovih okopih, so zapeli pesem:

Le naj ropoče in gromi, iz tisoč topov naj gromi,
Naj krogle križem švigajo, Slovenci ne pobegnejo!

Pozdravljena mi bodi v imenu vseh tukajšnih Prlekov mila slovenska domovina in drugi domači! Spomnite se pa tudi naših padlih sobratov, katere krije tuja zemlja, v molitvi! Pozdravlja Vas še živeči Dragotin Novak.

Vojna služba božja na Poljskem.

Oficial vojne oskrbe g. dr. Metod Dolenc, ki je dodeljen c. in kr. vojni konjski železnici, piše svojemu g. bratu s severnega bojišča med drugim:

Kedaj bo konec vojne? Upam, da maja. Iz česa to sklepam, pa seveda ne

smem povedati. — Mi smo se zopet za nekaj kilometrov proti severu pomaknili. Prišli smo iz okuženega židovskega mesteca na kmete. Tu je seveda mnogo neprijetnosti. Ceste so le za to tu, da se ne vozi po njih. Rusi so pač nalašč tako zanemarjali te kraje, da ni mogoče naprej. Vozi se vsevprek po polju; toda snega ni več in vodne grape niso več zamrznjene. Stanujem v koči iz ilovice in opeke. Soba bi še bila. Postelje smo vrgli ven in si iz desk napravili primitivna ležišča — da ne nabereмо uši! Okna gotovo že dva meseca niso bila odprta. — Jutri nas cepijo proti legarju. Tu je pač eldorado za nalezljive bolezni.

Danes sem bil po 4 mesecih zopet pri sv. maši. Duhovščina je prijazna. Vsi imajo kučme. Mežnar je opravljen kakor kozak. V cerkev smo se peljali z naše ščacije — 16 oficirjev — s konjsko železnico v kraj, kjer je etapno ščacijsko poveljstvo; ¾ ure daleč. Imel bi peti tudi neki akcesist od opere — pa je obolel. Peli so štirje nemški učitelji podčastniki Schubertovo nemško mazo. Orglal je pa krasno išlski korni organist, ki je tu za kuharja pri kompaniji! Po maši je duhovnik izginil, a cela cerkev (vojaštvo) je pelo nemški »Bog ohrani«.

No, potem smo se peljali domov; pa so nas oddaleč pozdravljale ruske salve iz topov (to je — le slišali smo jih, do nas ne sežejo). Danes se molji po papeževem navodilu za mir. Tu nisem o taki molitvi ničesar opazil. V bližini cerkve, sezidane od bogate družine Deskur (s Francoskega) je grad kakor mali Louvre . . . Krasno, ali žal, ne daleč od tu pa mro ljudje v bitki . . .

O nadporočniku Gabrijelčiču. — Ruske „lulke“.

Prejeli smo naslednje zanimivo pismo: Velečenjeni gospod urednik! Ko sem bral, da je padel nadporočnik Gabrijelčič, sem se zelo užalostil. Bil je namreč moj stotnjiški poveljnik (2. stot., 97. pešpolk). Ne veste, kako veliko zaupanje in spoštovanje je užival pokojnik med moštvom in kako veliko zaupanje in ljubezen je tudi on imel do svoje »druge« (stotnije). Naša stotnija je imela vedno najtežje naloge, ker so tudi višji gospodje poveljniki imeli do njega neko posebno zaupanje. Nekoč smo pod njegovim vodstvom v mestu Mezö Labor na Ogrskem Rusom pred nosom vzeli cel vagon cigaret. Naj Vam opišem tudi epizodo, ki jasno kaže, kako bogaboječ in pravičen je bil pokojni Gabrijelčič.

Nekoč smo marširali po zasneženih Karpatih. Pot je bila ledena in strma. Nekemu vojaku Furlanu, ki je korakal blizu nadporočnika Gabrijelčiča, se je spodrsnilo ter je padel — ob takih okoliščinah nič novega in čudnega. Toda Furlan je začel strahovito preklinjati — saj poznate grde furlanske kletve. Ko to sliši Gabrijelčič, skoči k Furlanu ter mu priloži par mastnih zausnic, da je kar odmevalo po gozdu, rekoč: »Ali se prav nič ne bojiš kazni božje? Čakaj, za to boš visel dve uri na »češpi!« In res, ko smo prišli v neko vasi, kjer smo imeli dve uri počitka, smo videli, kako ponižno je bogokletni Furlan držal »spange«. Od tistega časa ga nisem več slišal kleti.

Nadporočniku Gabrijelčiču nepozaben spomin!

Sedaj naj Vam pa še naše sovražnike Ruse primerno predstavim, da se ne boste čudili, ko dobivate poročila, koliko je vedno ujetih.

Nekoč smo se šli z Rusi zopet »mance«; Rus je bežal, mi smo ga pa podili. Na večer pridemo zelo utrujeni v neko vas. Naredimo si ognje; vsaka stotnija, vsak vod, vsak roj zase. Tudi sanitetna patrulja, kateri sem bil dodeljen, je imela svoje ognje ob robu gozda. Bili smo razdeljeni po štirje in štirje ob vsakem ognju. Vsak si je kaj kuhal; večinoma bandurko (krompir) in kavo. Kar prideta iz gozda dva Rusa. Mi kot sanitetji nismo imeli pušk in Rusa bi nas bila lahko postreljala. Toda ti »tutki« pristopita k našemu ognju, oddasta svoji puški in pravita: »Sedaj sva vendar enkrat ujeta!« Druga beseda je že bila: »Ali imata kaj za pod zobe? Kje so pa kuhinje?« Bila sta res oba že zelo sestradana. Dali smo jima malo kave, krompirja in cigaret. Sicer sami nismo imeli veliko, a mislili smo si: tudi Rus je človek.

Taki so naši vsakdanji vojni doživljaji, o katerih kasneje napišem kaj več.

Prisrčen pozdrav vsem našim, posebno pa izobrazovalnim društvoma Kranj in Domžale! — France Ortnik.

Ob težkih motornih baterijah na zapadu. — Francoski in angleški vohuni.

Šolskemu vodji v Cerknici g. Andreju Šest piše njegov bivši učencec Francišek Branisel, ki se udeležuje vojne ob naših težkih motornih baterijah na zapadnem bojišču, naslednje pismo:

Spoštovani gospod! Spominjam se še na čase, ko sem bil kot otrok pod Vašim varstvom. Da Vam po svoji moči izkažem svojo hvaležno udanost, Vam hočem nekoliko opisati svoje življenje na francoskem bojišču.

Znano Vam je že iz mojih pisem, da sem se udeležil glavnih bojev pri trdnjavah Namur, Maubeuge in Antwerpen; radi tega Vam ne bom opisoval teh bojev. Ako pa pridem enkrat srečno domov, sem pripravljen to ustno storiti.

Začetkom decembra v letu 1914. je prišlo povelje, naj odrinemo iz mesta, v katerem smo bili 14 dni, proti sovražniku, ki ni bil daleč. Razložili smo naše velikane (tope) in avtomobile raz železniške vozove ter napravili bojno kolono. Drugi dan na vse zgodaj so že puhali naši avtomobili proti sovragu. Po preteku treh ur smo dospeli do vasi O., kjer smo se ustavili in pustili našo kolono. Ob 11. uri dopoldne je šlo odbrano moštvo z lopatami in krampi kake tri kilometre naprej, da izkopljejo jamo, kjer naj stojijo naši topovi, in obrambne järke. Ali takoj smo dobili pozdrave s francoske strani. Ni nas dosti motilo, delali smo naprej. Ko je bilo delo že pri kraju, so pripeljali tope, da jih postavimo v pripravljeno jamo. Delo nam je šlo hitro izpod rok, akoravno so živahno streljali na nas.

Sovražne krogle so padale pol kilometra okrog nas. Srečo smo imeli. Drugi dan ob sedmih so že stali naši orjaški topi s svojimi žreli proti sovražniku. Čakali smo samo še na povelje »ogelj!« Ali zastoj smo pričakovali tega povelja. Proti 10. uri so začeli Francozi na nas streljati kot bi bili neumni. Pričakovali smo strašnih trenotkov. Šrapneli so eksplodirali nad našimi glavami. A k sreči smo imeli dobre okope in bili varni pred šrapneli. Granate so se nas pa še precej izogibale. Proti 12. uri je prišlo zopet povelje, naj tope zopet izkopljemo in menjamo stališče. Delali smo kot živina, vrhu tega so nas pa še Francozi nadlegovali s šrapneli in granatami. Delali smo cel dan in celo noč. Proti jutru smo bili gotovi. Prepeljali smo tope za kilometer nazaj proti desni strani in začeli takoj z delom. Ko smo imeli biti gotovi, so zopet prileteli francoski pozdravi. Morali smo zopet izkopati tope in se vrniti v vas O. Tam smo čakali tri dni. Med tem časom smo pa ujeli francoske in angleške ogleduhe, kateri so nas in mnogo nemških baterij izdali. Bilo je takole:

Neki vojak po imenu Esletzbüchler je stal na straži že tretji dan. A vsak dan je prišel k njemu star, sključen možček in ga povpraševal po okoliščinah pri naših topih. Tudi neka dama francoskega Rdečega križa je krožila po tej vasi ter prav rada govorila z avstrijskimi vojaki.

Ko se je omenjenemu vojaku zdela vsa stvar nekoliko sumljiva, je javil to poročniku. Niso se obotavljali, ampak takoj je poročnik vzel pet mož (med katerimi sem bil tudi jaz) in šel v hišo, iz katere sta prihajala omenjeni starček in dama. Na hišnih vratih je bilo napisano v nemškem jeziku: »Ubože stare bolne gospe«. Šli smo v hišo in po kratkem iskanju našli podzemeljsko luknjo, v kateri so se nahajali oni starček, dama, en francoski častnik in en ranjenec. Dama je bil angleški častnik. Imeli so ti ljudje precej denarja, hrane in podzemeljski telefon, po katerem smo bili tudi mi izdani. Odvedli smo jih seboj ter jih izročili nemški straži. Kaj je bilo potem z njimi, tega ne vem. Najbrže so bili kakor vsi ogleduhi ustreljeni.

Imeli smo potem mir pred sovražnikovimi krogami, kakor tudi vse nemške baterije. Po preteku treh dni smo zopet odšli proti sovražniku. Dobili smo povelje razbiti nek kolodvor, železniški most in tri angleške težke baterije, katere so bile v neki tovarni skrite in nemškim lahkim baterijam silno nevarne kakor tudi infanteriji. Vkopali smo našo baterijo v skrit kraj za močno hišo. Morali smo delati ponoči, da nas ni videl sovražnik. Naš gospod poročnik si je ogledal omenjene cilje ter preračunal daljavo. Angleške baterije so še vedno bljuvale smrtonosne krogle, a bila jim je tudi že zadnja ura. Pričnemo streljati. Ko smo oddali 12 bomb, je prišlo povelje ogenj ustaviti, nato pa takoj telefonsko poročilo: tovarna je izpremenjena v razvaline, z njo tudi tri angleške baterije in zaloga smodnika.

In res, med pokanjem naših možnarjev se je zaslislalo v daljavi močno gromenje, nato pa se je dvignil velikanski dim. Zaloga smodnika je zletela v zrak. Potem smo imeli počitek do drugega dne.

Drugi dan smo začeli streljati na železnico. Tudi ta cilj smo razbili s 30 bombami.

Tretji dan smo zopet streljali, a oddali smo samo tri strele. Kam smo streljali, smo zvedeli šele drugi dan. Ko je naš nadporočnik opazoval na opazovalnem mestu, kje je kaka sovražna baterija, zapazil je v daljavi na neki cesti, da se zbira Francozi. Stali so ravno v nastopu, ko je naša bomba priletela med nje. Okrog 500 je bilo mrtvih, veliko ranjenih. Ko je to videla nemška infanterija, je napravila naskok in vjela ostale na pol oglušele ljudi. Ti ujetniki so nam pripovedovali strašne reči o učinku naše bombe.

Odpeljali smo se od mesta R. dne 18. decembra proti mestu O. Ponoči dne 19. decembra smo dospeli v vas L., kjere smo pustili našo kolono. Baterijo smo pa postavili 4 km naprej. A že prvi dan smo dobili ogenj. Seveda ne ravno v baterijo. Imeli smo nalogo, da razbijemo mesto N., električni žaromet in neki stolp, kateri je bil precej visok in so imeli Francozi na njem opazovalno mesto. Streljali smo vsak dan, a tudi Francozi nas niso pozabili. Vsak dan so oddali na nas čez 200 granat in šrapnelov. Spočetka smo imeli veliko srečo. Izstrelili smo dnevno 30 do 40 bomb. A proti koncu ni ostalo brez žrtev. Razbili smo že skoraj celo mesto, ko so Francozi izvohunili naše opazovališče. Morali smo je opustiti in potem so nam zrakoplovi služili kot opazovalci. Bilo je dne 30. decembra, ko smo tudi streljali po znamenjih zrakoplova. Plaval je visoko nad nami. In ravno tisti dan so streljali Francozi na nas kot bi bili znoreli in ravno v baterijo. Ker je bil pa ravno zrakoplov nad nami in nam dajal znamenja, se nismo mogli skriti za okope. Streljali smo naprej. A kar naenkrat javi četovodja nadporočniku, da je bomba predebela in ne gre v cev. Nadporočnik je dal povelje, naj nabašemo drugo. Ker smo pa imeli na dovoznem vozičku ravno bombo naloženo, smo jo morali razložiti, da drugo proč odpeljemo. Ker je pa bomba težka 382 kg, ne gre to delo tako lahko izpod rok. Prijeli smo jo trije možje, in sicer: jaz na sredi, Slovenec Rudolf Redek iz Štajerske na levem ošljenem koncu in en Nemec na desnem koncu. V tem trenutku pa poči šrapnel ravno nad našimi glavami. Midva z Nemcem sva vtaknila glave pod bombo, Redek je pa nazaj pogledal in šrapnelova vžigalica naprava ga je zadela v glavo. Meni je tudi par šrapnelovskih kroglic prevrtalo vojaški plašč. A hvala Bogu, ranjen nisem bil. Takoj po tem je prišlo povelje: Za kritje! Tekli smo v okope. Ostali smo še pol ure tam. Nato smo začeli zopet streljati in oddali še 40 strelav na mesto. Razbili smo tisti dan tudi še tri angleške baterije, katere so bile skrite v mestu. Zvečer smo odnesli padlega junaka domov in ga tam položili k počitku. Sedaj smo pa v krasnem mestu * * * in pričakujemo ure, da odrinemo proti sovragu.

Pust na bojnem polju.

Viktor Gospodarič od 7. lovškega bataljona piše domačinom:

Vašo pošiljatev za pust sem dobil. Res sem se letos bolj pozno domislil nanj, pa nič ne de, saj veste, da nam Rus ne pusti, da bi hodili kam v mesto v pratiko gledat. Pust pa menda tudi ne bo hud, če se ga enkrat malo opehari in prestavi za nekaj dni, bo že potrpeh, bomo pa drugo leto poravnali! Mislim, da je imel doma tudi bolj kisel obraz, čeprav se je ravnal po pratiki, je pač tak čas. — Povem Vam, kako sem ga praznoval tukaj:

Poslali so nas, 6 mož, na stalno stražo proti neki vasi. V vas pošljemo enega moža, naj nam kaj preskrbi. — Kmalu se vrne, ves obložen. Nakupil je tri kokoši, nekaj jajec, mleka, bandurke in kapustke (t. j. krompirja in kislega zelja). Zjutraj ob treh skuhamo najprvo kavo. Nato se začne druga kuha, kokoši. To Vam je bila »župeca«, da še nikoli take! Seveda h kokoši spada na vsak način tudi bandurka in kapustka. To smo zabelili s kurjo mastjo. Sedaj pride šele nekaj! Ker dobivamo tudi slanino, smo si pa še eno umislili. Jaje je bilo menda 12; scvrli smo slanino, naredili v kosce kruha in namazali z jajci. To je bilo dobro. Vse to smo pa zalili z belo kavo. Ne vem, kaj je mislil Rus? Tako pridno je pošiljal čez hribe granate, menda za primeček; a ker imam slabe zobe, teh nisem zmagal, pa tudi drugim niso nič kaj preveč dišale. — Kaj ne, to mora biti pust debel, ker se mu godi tako dobro. Rus, pa pravijo, da je imel za pust sam krompir, ker mu je komisa zmanjkalo. — Vprašate, koliko Rusov sem poslat pod zemljo.

To je bolj težko izračunati, ker streljamo skupaj. Za enega se dobro spominjam, da sem mu »zacopral«, da je parkrat prevrnil kozolce, več se mu ni ljubilo. To pa zato, ker mi je malo prej »šalo« prevrtil na moji grbi, da nisem mogel iti po kavo. Precej smo jim že poveljali grebene, pa jih je še vedno precej. Lovimo jih pa tako: Po dva ali tri jih ni vredno loviti, v takih gruclah hodijo sami k nam; lovimo jih po več skupaj, da je brž tisoč. Da bi jih hrustal, kakor pišete, so presuhi in pregrdi, bi gotovo ostali v želodcu! — Veseli me, da se me povsod spominjate, tudi pri s k l e d i! Jaz bi se Vas tudi, pa je nimam, bi jo gotovo že prestrelil kak ruski medved! Pa skoraj bi pozabil; vprašate, koliko medalj sem že dobil. Pa teh nam sedaj Rus ne more dati, ker mu jih primanjkuje. Kovače je poslal vse v Galicijo krompir tolč. To je dobro, ostanejo saj pri svojem poslu.

Iz vojne.

Zahvala iz Karpatov.

Prejeli smo vojno-poštno dopisnico z dne 11. februarja, ki se glasi: Vsem plemenitim darovalcem in darovalkam se za ravnokar prejete pomočke proti mrazu najiskrenejše zahvaljujejo in pošiljajo priskrbe pozdrave iz mrzlih Karpatov: Anton Polič, četovodja; Fr. Feigel, četovodja; Ivan Ciglar, četovodja; Andrej Ker, desetenik.

Vojni napori so ga ozdravili.

Neki vojak, ki je bil pred vojno močno bolan ter je večkrat kri bljuval, piše svoji sestri dne 11. februarja s severnega bojišča med drugim:

Ravnokar sem se tehtal in potegnil 70 kg. Kaj takega že davno ne več. Pa se tudi tako krepkega in zdravega počutim, da sem Bogu hvaležen.

Pozdravlja nas krogla od ruske strani, a nič se ne strašmo, ko mimo leti: v zemlji stanujem, sem s snegom pokrit, zato mi ne more nič hud'ga storit'.

Na Ogrskem smo imeli prav malo snega in tudi ne hudega mraza; za jesti smo tudi imeli vedno dovolj, a stanovali smo pa v imenitni restavraciji, in naši konji so se prav dobro imeli v plesnem salonu. Dobro se nam je godilo. A sedaj bo treba za Rusom v Galicijo, kjer je vse požgano in razdejano. Bog nam daj kmalu zmago in konec vojne!

Slovenec ob Nidi.

Janez Fistravec, doma iz Placerovcev pri Sv. Marjeti nize Ptuj, piše svojemu bratu Francu Fistravcu, pismonoši v Laškem trgu, s severnega bojišča:

Sedaj sem ob Nidi. Pozdravljamo se drug drugega s krogli, da nam je bolj kratek čas. Na sveti večer ob polnoči sem stopil v službo, ko se je doma služila sveta maša. Na Božič pa sem počival v svoji majhni hišici, ki je podobna našim repnicam. V tej hišici stanujemo štirje najboljši prijatelji, ki se delimo s hudim in dobrim. Kar dobi kateri od doma, imamo vsi, če pa ne, pa nima nobeden nič. Najbolj me veseli, da imam tako zveste prijatelje. Doma so z Dunaja, sami krščansko-misleči Nemci. Jaz sem edini Slovenec med njimi pri pešpolku. Zvižgamo si in v poje, da je veselje, čeravno se nam vsako sekundo ponuja smrt z veliko koso na rami. Smo zmiraj korajžni avstrijski junaki, ki se bojujemo za dom in presvitlega cesarja. Nemci me spoštujejo, ker me poznajo kot pravega slovenskega junaka, ki se ne boji ruskih krogel in bajonetov. S pozdravom Tvoj brat Janez.

V 18 bojih je že bil

Franc Skedel iz Prigorice pri Ribnici, ki služi pri 2. bosniškem pešpolku. Bil je že odlikovan s hrabrostno svetinjo II. razreda, sedaj so ga pa povišali za četovodjo. Na bojnem polju je že od meseca avgusta.

Štajerski Slovenec ujel sedem Rusov.

Vsi ne morejo postati nadčloveški junaki, a junaki so vsi, ki spadajo k železnemu zboru. Neki vojak 87. pešpolka je našel krasen skedenj, ki je bil kakor nalašč, da se spi v njem, in pešec se zakopje v seno ter zaspi. Ko se prebudi in gleda za tovariši, je neprijetno presenečen. Stotinja je šla nekoliko nazaj, kakih 50 korakov pred njim stoji sedem Rusov. Slovenski Štajerci je le nekaj trenutkov zmeden, a nato se obrne, gre nazaj v skedenj, nameri puško na Ruse in kriči nanje, kar more: »Roke kvišku!« — Sedem Rusov — se vda. Privede jih k stotinji, kjer ga kaznujejo, ker je brez dovoljenja spal, in

ga odlikujejo z malo srebrno svetinjo, ker se ni bal.

To bi bili veseli časi...

Predmojster Matija Brulc iz Ljubljane piše svojim staršem s severnega bojišča 12. februarja med drugim to-le:

To sem se ustrašil, ko so pred dobri mi šestimi meseci prvič krog mene zažvižgali ruski šrapneli! No, sedaj sem se jih pa že tako navadil, da se še ne zmenim zanje. Pri naši bateriji smo sploh imeli doslej veliko srečo; imeli smo vsega samo tri mrtve, a ranjenih seveda več. Angelske nedelje pa ne bom pozabil, streljanje je bilo tako, da se je človeku zdelo nemogoče, da bi živ prišel iz tega strašnega ognja. In vendar ni bil nobeden ranjen pri naši bateriji. Sami angeli so nas varovali, kakor že dostikrat. Poleti smo morali veliko prestat, ker smo hodili po takih krajih, kjer niti vode ni bilo dobiti. Sedaj imamo vsega dovolj, tudi vina in piva dobimo večkrat; za zimo smo prav dobro oblečeni. Le s stanovanjem je slabo, ker stanujemo ali po hlevih ali pa v zemlji, kakor lisice. In pa te zlodjeve uši, ki človeka tako mučijo. Toda vse rad potrpi, samo da bi bila zmagala naša in da bi se zdrav vrnil domov. To bi bili veseli časi, ko bi se kot zmagovalec peljali proti ljubi domovini! To bi bilo petje in vriskanje, da bi cel svet veselja poskakoval. Bog nam daj te ure dočakati!

Sveti večer v ruskem ujetništvu.

Uradna »Klagenfurter Zeitung« objavila z dne 27. m. m.:

Včeraj v Čelovec dospelo in v Moskvi dne 24. decembra oddano pismo nekega ranjenega četovodje domobranskega pešpolka št. 4, ki je v ruskem ujetništvu, opisuje, kako da je dotični vojak preživel sveti večer. Dne 24. decembra, piše, sem žalosten sedel na postelji in premišljeval svojo usodo in sanjaril o svetem večeru. V duhu sem gledal pretekle čase in jih primerjal s sedanjim položajem. Tu se je zgodilo nekaj presenetljivega. Strežnica, Minka po imenu, je prinesla v sobo božično drevesce. Takoj se je začelo delo, in drevesce je bilo okrašeno. Po večerji se je začela slovesnost. Ko so bile sveče nažgane, sta vstopila neki duhovnik in neka gospa. Prijazno sta nas pozdravila z »Guten Abend!«. Zapele so se dve pesmi, nakar je imel duhovnik nagovor, v katerem je povdarjal kritični čas in nas tolažil z besedami, da nam bo božje Dete prineslo boljše čase. Potem smo bili obdarovani. Jaz sem dobil enajst različnih reči. Tako sem obhajal sveti večer prav lepo, namreč lepo za položaj, v katerega me je spravila moja usoda. Vojnim ujetnikom so dali v nemškem jeziku tiskane izreke svetlega pisma in božično pesem »Tiha noč, sveta noč«. Pisec sklepa pismo z željo, da bi se kmalu mogel povrniti v svojo lepo domovino.

O zadnjem pohodu v Srbijo

piše brat č. g. župnika v Pilštajnu, Ivan Rauter, ki leži sedaj ranjen v bolnišnici v Lugosu, naslednje pismo:

Dragi brat!

Toraj, Ti bi rad vedel, kje me je zadelo. Naj Ti popišem od začetka, kako se nam je v Srbiji godilo. Čez Drino smo šli na visok hrib do pol ene jutraj. Tam smo prenočili. Zjutraj smo šli dalje in čez par ur smo že naleteli na sovražnika, ki pa jo je po kratkem boju popihal, da ga tisti dan nismo več videli. In tako je šlo potem naprej: miru nismo imeli ne ponoči ne podnevu. Streljanju sem se že tako privadil, da sem si večkrat, ko so mi krogle najhujše okoli glave zvižgale, cigareto naredil in prižgal. Srbske granate in šrapneli so večkrat noč in dan padale okoli nas, da se je kar zemlja tresla. Nevem kolikokrat smo se zvečer spravili spat, ponoči pa nas je sneg tako zadela, da smo se zjutraj komaj iz njega izkibacali. In tako je šlo naprej do 28. novembra. Tisti dan je bila huda zima. Drevice je bilo polno ivja, kakor pri nas v sredi najhujše zime. Dne 27. novembra zvečer smo prišli na visok hrib in tam smo se utaborili. Dovoljeno nam je bilo tudi ogej narediti. To pa, veš, da ni lahko delo izpod snega drva iskati in potem zakuriti. Pa šlo je vseeno. Tako smo pri ognju sedeli ali ležali, kakor je pač kateri hotel — do dveh jutraj. Ob dveh je prišlo povelje: Naprej! Takoj smo pograbili vsak svoje reči in smo šli naprej. A nismo prišli daleč in spet je prišlo povelje, da smo morali nazaj. Potem smo ostali pri ognju do dneva. Okoli 7. ure smo šli zopet naprej — proti sovražniku, ki ni bil niti dobro uro daleč in je že čakal na nas. Zeblo nas je seveda pošteno, ker smo tam čakali do 12. ure, predno je prišlo povelje za napad. Takrat sem lezel po trebuhu na hrib kakor po strehi, da bi potem začel streljati. Z rokami sem sneg proč kopal, da sem bil bolj skrit pred sovražnimi krogli, ki so kakor toča padale

okoli mene. In ko tako rijem kvišku, dobim najprej eno kroglo skozi kotel na tornistri, ki sem dostikrat kavo in drugo v njem kahal. Koj nato pa dobim eno v levo nogo zgoraj pri žepu. Še uro bi mi ta tepec skoro prestrelil, ki sem jo imel v tistem žepu. Hvala Bogu, da krogla ni šla skozi kost, ampak samo skozi meso. Šel sem nazaj, da so me obvezali. Potem sem moral iti peš — seveda je šlo počasi — do večera, da sem prišel v garnizijsko bolnico. Tam smo ponoči ostali. Do drugega dneva nas je bilo že 60 ranjencev skupaj. Drugi dan smo morali zopet peš dalje. Šli smo ob 10. uri proč in smo prišli zvečer v Brezino. Od tam smo se drugi dan peljali v vozu v Valjevo, kamor smo prišli ob devetih zvečer. Tu smo bili 6 dni v bolnici. Čakali smo na vlak, ki pa na zadnje ni več vozil in tako smo morali zopet peš dalje — v Sabac. Hodili smo ravno pet dni. Tam smo se peljali na ladji čez Savo in potem z vlakom sem v bolnišnico. Kako dolgo bom še tukaj, ne vem.

Francija se vrača k monarhiji.

Sredi sedanjih dni, ko se bijejo najstrašnejše bitke in doseza naše orožje najslavnejše uspehe, prihaja preko Rima velezanimiva vest iz francoske prestolnice. Oficialna rimska »Tribuna« je nedavno poročala, da se široki francoski krogi zavzemajo za izvolitev belgijskega kralja Alberta za francoskega kralja. Vršilo da se je že več tajnih zborovanj in da uživa kralj Albert danes na Francoskem tako popularnost, kakor nobeden izmed pretendentov na francoski prestol. Četudi je bilo poročilo »Tribune«, katero so pa ponatisnili vsi veliki inozemski listi, morda še prezgodnje, vendar pa postaja možnost, da se Francija povrne k monarhiji, vedno večja.

Francosko ljudstvo je sedaj videlo, kako daleč je prišlo z republiko: v dveh vojnah poražena po Nemčiji, je šesti del njene krasne dežele v sovražnikovih rokah; v notranjosti večni strankarski in verski boji; francoska apostatska vlada tiranizira lastne katoliške državljane; ne preneha korupcijske in druge skandalozne afere, na čelu vseh burka s samostansko milijardo, ki je oblatila čast francoskega naroda pred celim svetom; predvsem pa dejstvo, da je Francija, ki je bila začasa kraljev prvovrstna velevlast; padla kot republika na drugo mesto; vse to je utegnilo grdo prevaranemu francoskemu ljudstvu odpreti oči, tako da hoče porabiti ugodno priliko svetovne vojne za to, da na razvalinah despotske republike dvigne staro slavno kraljestvo. S sramoto pokriti republiki se koplje grob in kmalu utegnejo na francoskih zastavah zablesteti zopet tri lilije.

Glavno zaslugu za upostavo kraljestva bi, ne glede na svetovno vojno, brez dvoma imelo rojalistično in katoliško časopisje. Kakor že znano, sta se n. pr. tekom vojne silno dvignila in razširila lista: rojalistični »Gaulois«, čegar ravnatelj Arthur Mayer je poročen s Francozinjo iz stare, slavne plemiške rodbine Turenne, in glavno glasilo prevratnega gibanja »L'action française«, katerega izdajatelj Leon Daudets je osebni prijatelj vojvode Orleanskega. Tudi »Journal de Debates«, »Figaro«, »Le Temps« i. dr., ki se bolj ali dobro drže, medtem ko sta moč in vpliv manj nagibajo na konservativno stran, se antirojalističnih in antiklerikalnih bojnih glasil — »Matin«, »Journal«, »Lanterne« itd. — nemudoma hudo padla; nekaj teh listov pa je sploh nehalo izhajati. Zgoraj navedenim listom pa se pridružuje še cela vrsta sijajno pisanih katoliških glasil: »L'univers«, »La Croix« in svetovni katoliški listi v Lyonu, Marseille, Toulouse in drugih velikih mestih. Z upostavo kraljestva bi francosko ljudstvo zadostilo tudi za oni sramotni zločin, h kateremu ga je zavedla podla jakobinska klika, zločin, ki ga je zagrešilo nad svojim dobrim kraljem Ludvikom XVI., plemenito hčerjo Marije Terezije kraljico Marijo Antoinette, nedolžnim prestolonaslednikom in nad tisoči brezbrambnimi plemenitašev. S tem bi ta najslamotnejši madež v francoski zgodovini ne bil izbrisan, a vendar potisnjen v pozabo. Belgijskemu kralju pa in še bolj njegovi soprogi, po katere žilah se pretaka bavarska kri, bi bilo privoščiti visoko čast. Belgija je bila poleg Avstrije in Španske edina katoliško vladana dežela. Ravno radi svojega katoliškega režima je morala pred vojno prestati mnogo napadov. V sedanjih vojni je postala Belgija poleg Poljske in Galicije najnesrečnejša in najbolj prizadeta dežela, o čemer pa seveda njena vlada ni bila brez krivde. Kralj in kraljica morata izven dežele s težkim srcem gledati vse to gorje in vso to nesrečo. Krivda kralja Alberta je težko maščevana; še več nesreče mu pač nihče ne bo želel. Kraljica pa po nedolžnem trpi. Torej smemo globoko ponižani kraljevi dvojici pač želeli, da bi jima bila dana sreča zasedeti francoski prestol. Ako bi Anglija in druge države podpirale akcijo za upostavo monarhije na Francoskem in za to, da

bi zasedla prestol belgijska kraljeva dvojica, potem bi bilo nad uspehom komaj dvomiti. Seveda se to ne bo moglo zgoditi takoj ali v bližnji bodočnosti, a razpoloženje za to je v širokih krogih francoskega ljudstva pripravljeno. Morda pridejo po tej vojni tudi za tako ponižani in izkušeni francoski narod zopet dnevi miru in blagoslavlja.

Iz Srbije in Bolgarije.

Plovdiv, 22. febr. 1915.

Naš dopisnik nam poroča: V Plovdivu je polno beguncev iz srbske Macedonije, med njimi je mnogo ujetov. Srbska vlada kruto preganja uniate in trdi, da je sklenila konkordat samo za latinske katoličane, ne pa za uniate.

V Srbiji je zelo slabo. V Nišu umrje na legarju vsak dan po 200 oseb. Neki zdravnik iz zahodne Evrope (menda Francoz) je skozi Solun zbežal iz Srbije in prišel v Plovdiv. Ta nam je pripovedoval, da je v kratkem času že 38 zdravnikov umrlo na legarju; v njegovi bolnišnici je bilo v enem dnevu 260 smrtnih slučajev. Na celi železniški progi od Soluna do Niša in do Caribroda (ob bolgarski meji) se nikjer ne sme piti voda. Dežela je kakor izumrla; le malo ljudi še oživlja žalostno puščavo.

V Bolgariji je še vse mirno. Draginja narašča. Kmalu se bo morala Bolgarija odločiti. Na velikih manevrih bo Bolgarija najprej poizkusila svojo vojno moč. Potem bo pa diplomacija odločila, za koga in proti komu se bomo vojskovali.

Važen posvet v deželni dvorcu.

Predvčerajšnjem — v četrtek — je zboroval pod vodstvom deželnega glavarja dr. Šusteršiča v deželnem dvorcu velevažen posvet v zadevi letošnje poljske obdelave na Kranjskem. Tega posveta so se poleg deželnega glavarja udeležili: dvorni svetnik pl. Laschan kot zastopnik c. kr. vlade, deželna odbornika dr. Lampe in baron Apfaltrern, poslanec Povše in ravnatelj Pirc kot zastopnika c. kr. kmetijske družbe, poslanec dr. Krek kot predsednik Zadrugne zveze, ravnatelj Jovan kot zastopnik Gospodarske zveze in vsi deželni kmetijski strokovnjaki. — Vsa zadevna vprašanja so se temeljito pretresala in storili važni sklepi in ukrepi. Posvet je tudi zadel popis in zaporo žita in moke na kmetih. Posvetovanje je trajalo pred- in popoldne do četrta na 9 zvečer, in ni dvomiti, da rodi obilo uspeha na korist kmetijstvu in kmetiskemu ljudstvu.

O uspehih tega posveta bo ljudstvo kmalu poučeno.

Šolska mladina in letošnja poljska dela.

Deželni odbor je — v smislu nasvetov, ki jih je predložil deželni glavar predvčerajšnji konferenci v deželnem dvorcu — sporočil c. kr. deželnemu šolskemu svetu sledeče nasvete:

1. Odločitev vprašanja, v kateri meri naj se pritegnejo učenci in učenke ljudskih in ponavljajnih šol k poljskim delom, naj se položi za vsako šolsko občino v roke krajnega šolskega sveta, ki ima upoštevati tozadevni poziv županstev.

Izda naj se v tem smislu za celo deželo veljavna odredba, glasom katere imajo krajni šolski sveti zlasti pravico od 1. aprila 1915 do nadalje:

a) šolski pouk v ljudskih šolah in ponavljajnih šolah zaključiti v celoti ali samo v posameznih razredih;

b) začasno razpravljati za svoj šolski okoliš določbe o šolskih zamudah.

2. Glede meščanskih šol naj se položi podobno odločitev v roke c. kr. okrajnih šolskih svetov, ki so isto tako dolžni, upoštevati tozadevne predloge županstev.

3. Za Ljubljano (z ozirom na nekatera predmestja) se položi pod 1. in 2. v roke mestnega šolskega sveta.

4. Glede srednješolskih učencev od kmečkih staršev naj se dopusti oprostitve od šolskega pouka od 1. aprila dalje na predlog županstva občine, kjer je učenec doma. Oprostitve naj pristojni ravnateljstvu, v slučaju pritožbe pa seveda dežel. šol. svetu.

V vseh slučajih oprostitve za to šolsko leto naj sprejmejo učenci takoj izpričevalo za celo šolsko leto.

To so predlogi deželnega odbora, katere bo vsak odobral, kdor pozna sedanje kmečke razmere.

Omenjamo še, da je deželni glavar dr. Šusteršič že prejšnji mesec tudi osebno na Dunaju pri ministrih za uk in bogočastje in za poljedelstvo po-

sredoval v smislu teh nasvetov in dobil zadovoljiva zagotovila.

Sedaj mora vse na polje!

Ildrijske novice.

V bojnih vrstah je lepo število fantov in mož iz mesta in okolice. Več vojakov ni dalo že mesece znamenja življenja od sebe, tem večje veselje, če se oglase. V zadnjem času se javljajo ujetniki, ki pa se ne pohvalijo posebno. Tako je došla dopisnica 1. marca od infanterista 19. pešpolka Ignacija Felca, ki se od 20. avgusta ni več oglašil domačim v Ildriji. Piše: »Dragi mi starši! V prvih vrstah vas vse skupaj lepo pozdravim. Naznanim vam, da sem sedaj tukaj v Sibiriji. 5. novembra so me Rusi ujeli napol živega, sedaj sem malo boljši. Samo jaz ne vem, če ućakam spomlad, če preje ne zmrznem. Tukaj je čez 40 stopinj mraza. Prosim, dajte mi odpisati, kadar dobite to mojo karto. Za domov ne vem, ali pridem še kdaj ali ne. Vas pozdravlja Vaš sin Ignacij. Moj naslov: Sibirski železni drog, stacija Izil-Kul, posadka Pervotarska Rusija. Kmalu prosim odgovora. Na svidenje za tri leta.« — Daleč so spravili avstrijske ujetnike. Issyk-Kul je v pokrajini Semirječensk pod Tienšanom.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Položaj neizpremenjen.

Dunaj, 5. marca. Na bojni črti na Rusko-Poljskem in v zahodni Galiciji je včeraj v splošnem vladal mir.

V Karpatih so se v nekaterih odsekih vršili boji.

Položaj se ni izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Vsi ruski napadi odbiti.

Berlin, 5. marca. Veliki glavni stan: Položaj pri Grodnu je neizpremenjen. Ruske napade smo krvavo odbili.

Ruski napadi severovzhodno in severno od Lomže so se izjalovili s težkimi izgubami za sovražnika. Mnogo ujetnikov prve in druge gardne divizije je ostalo v naših rokah.

Dalje zahodno od Visle se položaj ni izpremenil.

Nekaj ruskih napadov vzhodno od Plocka je bilo brezuspešnih.

Vzhodno od Skierniewic se je popolnoma ponesrečil sovražni ponočni napad.

Najvišje armadno vodstvo.

RUSKA POROČILA.

Dunaj, 5. marca. Petrograjska poročila pravijo, da Nemci v treh kolonah z 10 do 15 armadnimi zbori prodirajo proti Varšavi severno od črte Osovjec — Lurza in Przasnysz—Olonsk. Trdnjava Osovjec je tako močna, da se ni treba zanjo bati, vendar se vrše tam trdovratni boji. Ob Njemenu so imeli Nemci srečo.

NEMŠKI NEUSPEH PRI PRZASZNYSZU PO RUSKIH POROČILIH.

Kodanj, 5. marca. Petrograjski listi poročajo iz Petrograda: Naša operacija pri Przasznysz, kjer smo najmanj dva nemška armadna zbora razpršili in ju vrgli nazaj na mejo, je končana. Zasledovali smo sovražnika, ki se je umaknil proti Mlawi in vzhodnopruski meji. Ujeli smo najmanj 10.000 Nemcev.

K POLOŽAJU NA RUSKEM POLJSKEM.

Krakov, 5. marca. »Nova Reforma« piše o gospodarskem položaju na Ruskem Poljskem: Položaj poljskega prebivalstva je v mnogih delih Ruske Poljske naravnost obupen. Skoraj vse tekstilne tovarne in kovinski obrati počivajo. Vzrok temu je predvsem pomanjkanje surovin. Dela te nekaj mlinov v dombrowskem okrožju, dalje nekaj premoškovanikov v onem delu Ruske Poljske, ki imajo zasedenega avstro-ogrske čete. V najkrajšem času začno delati tudi v premoškovanikih, ki leže v ozemlju, katero so zasedle nemške čete. Celokupna produkcija znaša sedaj le tretjino normalne produkcije. Mnogokod je artiljerijski ogenj porušil tovarne, manjka pa tudi železniških vozov. Vsled teh razmer vlada v mnogih pokrajinah strašna beda. V drugače bogatih tovarniških krajih je videti sestradane postave, ki so jih vojni dogodki spravili na beraško palico. To je tudi vzrok mnogim slučajem roparskih napadov in izbruhu epidemij. Sicer nastopajo oblasti proti plenilcem na najstrožji način, a beda vseeno vedno nove nesrečnike tira na pot zločina in pogube. Proti kužnim boleznim se ukrepajo najradikalnejše odredbe, da se omeje in zatro. V mnogih krajih dobiva prebivalstvo bone za živila, s katerim dobiva kruh, mleko, meso itd.

K BOJEM OB ŽELEZNIŠKI PROGI ČENSTOHOV — VARŠAVA.

Krakov, 5. marca. Tukajšnji listi priobčujejo opise o opustošenjih, ki so jih po-

vzročili boji ob železniški progi Čenstohov — Varšava (Dunaj—Varšava). Poročila navajajo: Skoraj vsi kolodvori ob tej progi so porušeni. Kot prvi je padel kolodvor v Zawiercie. Še sedaj se vidijo sledi požara, ki je spremenil kolodvor v razvaline. Povsodi beračijo majhni otroci in prosijo kruha. Namesto pogorelega poslopja so se postavile barake, da imajo železniški uslužbenci kje prebivati in pa da so se preskrbele delavnice. Kolodvor v mestu Myszkow je tudi pogorel. V Paraju je zletela v zrak polovica kolodvorskega poslopja, druga polovica pa je kakor po čudežu ostala nepoškodovana. Na progi od Zawiercie do Čenstohove ni ostal nepoškodovan niti en železniški most; tod je bilo razstreljenih 26 mostov. Ko smo pregnali Ruse, so naše ženijske čete brzo popravile mostove in otvoril se je zopet železniški promet. Povsodi se popravljajo kolodvorske zgradbe, začasno so se za železniške čete in delavce postavile barake. Na tračnicah so mnogokod videti sledi dinamitnih eksplozij; na mnogih krajih se vidijo ogromni kupi poškodovanih tračnic. Blizu Čenstohove leži razstreljeni viadukt železniške proge Herby—Čenstohov.

OBSTRELJEVANJE OSOVJECA.

Petrograd, 5. marca. Listi poročajo: Nemci nadaljujejo z obstreljevanjem fortov trdnjave Osovjec z 42 cm topovi. Ruski cement je pa zelo trden in trdnjava krepko odgovarja sovražniku.

IZ VARŠAVE.

»Dziennik Poznanski« poroča iz Varšave. Najaktualnejša varšavska zadeva je odstranitev nemških, avstrijskih in turških podanikov. Med temi, ki se morajo izseliti, je znatno število Slovanov, največ Poljakov in Čehov. Varšavski pomožni odbor jih podpira. Gubernator je dovolil, da tisti Slovani, za katere garantira kako važnejše varšavsko društvo (ali zavod), ne bodo izgnani. Termin za izselitev so podaljšali.

Vsled stagnacije v industriji je veliko revščine in velika draginja. Dovoz živil z vzhoda je nekoliko rednejši kot prej. Med begunci, ki prihajajo v Varšavo, je velika beda; meščani se zelo trudijo, da bi to bedo olajšali. — Društveno življenje je normalno. Razna kulturna in gospodarska društva popolnoma redno delujejo. Vsa gledališča so odprta. Samo književnost je nekoliko zaostala, ker občinstvo ne kupuje in ne bere knjig, ampak le dnevno časopisje. Hoteli so prenapolnjeni; v njih stanujejo premožnejši begunci in žene častnikov. Po ulicah je živahno kakor prej, samo da sedaj po ulicah prevladuje vojaštvo.

HINDENBURGOVI NAMENI.

Bern, 5. marca. »Bund« piše z ozirom na trditev ruskega poročila z dne 2. t. m., po katerem hočejo Nemci po umikanju pri Mlawi prodirati, da je nemogoče razločevati med navidezno in pravo ofenzivo Nemcev. Po ruskih poročilih Nemci pri Mlawi nimajo več kot 6 divizij. To je tedaj le mal del čet, katere so bile 9. februarja zbrane med Plockom in Pillkallenom. Ali ne da to Rusom misliti? Nam se zdi, da uprta okoliščina potrjuje sum, da se razvoj na severu ne vrši v ravni črti, marveč, da je pričakovati velikih strateških spremenenj.

AVSTRIJSKE IN NEMŠKE ČETE.

Francosko vojno ministrstvo je izdalo razporedbo sovražnih čet, v kateri pravi med drugim: Vsega skupaj razpolagajo Nemci na vzhodni fronti s 30 armadnimi zbori, k čemur pride še 22 zborov avstro-ogrskih čet. Na francoski fronti imajo Nemci 47 zborov in to število se od septembra sem ni izpremenilo.

RUSKI GENERAL BARON SIEVERS V PREISKAVI.

Stockholm, 5. marca. Iz Petrograda se poroča: Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je imenoval komisijo, da preiskuje zadnje dogodke v vzhodni Prusiji in v koliko ni odgovarjal zahtevam, ki so se stavile nanj, general baron Sievers. V preiskavi se nahaja še nekaj podrejenih generalov 10. armade. Po dognani preiskavi jih sodi najbrže vojno sodišče.

POLKOVNIK IN PEVKA.

Stockholm, 5. marca. Po bojih pri Mazurskih jezerih je izdal veliki knez Nikolaj Nikolajevič ukaz, da ne smejo več trpeti žensk v ruskem taboru. Med boji pri Mazurkah namreč neki polkovnik ni pomagal s svojim polkom četam, ki so se vojskovali, ker se je nahajala v ruskem taboru neka slavna pevka. Polkovnika so postavili pred vojno sodišče.

× × ×

STANISLAVSKA BITKA.

ki se še vedno ni odločila, nam je včeraj zopet prinesla nekaj uspehov. Učinek naših težkih baterij je strašen. Kljub velikim žrtvam Rusi niso prav nič napredovali. Vohunstvo se še vedno

pojavlja. Pri Stanislavu so prijeli nekoga popa v trenutku, ko je hotel zažgati kup sena in s tem izdati postojanko naše težke baterije. Težkoče z dovozom seveda ovirajo operacije.

RUSKE ČASTNIŠKE DRUŽINE ZAPUŠČAJO STANISLAV IN OKOLICO.

Krakov, 5. marca. »Nowi Reformi« se poroča, da so v zadnjih dneh iz Stanislava in okolice z največjo naglico odpotovale ruske častniške družine, ki so bile iz Rusije dospele tje. Isto velja o ruskih uradniških družinah. Rusi so tudi odposlali v Rusijo vse pohištvo, slike itd., ki so jih uplenili po hišah kot »vojni plen«.

× × ×

OPERACIJE V GALICIJI NE BODO KMALU KONČANE.

Berolin, 3. marca. Vesti, ki so jih dobili tukajšnji listi iz avstro-ogrskega glavnega stana, potrjujejo, da bo prešlo nekaj časa, preden pride na galitskih bojiščih do odločitve. Dopisnik lista »Berliner Tageblatt« je načrtal položaj tako-le: Umikajoč se iz Bukovine so šle velike ruske sile v okraj Novosielica, da bi preprečile nadaljno prodiranje avstro-ogrskih čet ob rumunski meji. Med tem so Avstriji zasedli Črnovice, Sniatyn in Kolomejo ter si zagotovili celo dolino reke Prut in prodrli čez dolinico Jablonice tje do Stanislava. Pravilo se je, da so Rusi to križišče važnih čet zapustili, toda sedaj divja tukaj okrog velika bitka. Rusi so tje poklicali velika ojačenja. Avstriji pa so pripeljali tod čez gore svoje težke topništvo. Tudi ob soteski Myszkow, dalje proti zapadu, divja boj. Ob dolnjem Dunajcu se pri Tarnowu nadaljuje artiljerijska bitka. Težko topništvo obstreljuje kraje, ki jih držijo še Rusi. Na Ruskem Poljskem se položaj ni izpremenil. Pričakovati je, da se bodo uspehi ob celi fronti dolgo časa menjavali.

AVSTRIJSKA UPRAVA V NEKATERIH OKRAJH JUGOVZHODNE GALICIJE.

Biala, 5. marca. Vsled ugodnega poteka operacij zveznih armad je cela vrsta okrajev jugovzhodne Galicije očiščena sovražnikov. Skoro istočasno z vzhodom naših čet v posamezne okraje so došli tja tudi uradniki deželnega finančnega ravnanstva s pooblastili in navodili ter potrebnim denarjem, da takoj izplačajo državnim uradnikom, sodnikom, učiteljem, vpokojencem, vdovam in sirotam državnih uradnikov njihove plače, oziroma pokojnine, nadalje podpore družinam vpoklicanih, kakor tudi kupnine za konje in priprege izza časa mobilizacije ter odškodnino za klavno živino, katero so dali armadi.

IZ LVOVA.

Krakov, 5. marca. Oklic ruskega škofa Eulogija, naj unijati odpadejo od Rima, ni dosegel uspeha, ki so ga pričakovali. Lvovski podžupan dr. Schleicher se je zameril ruski vladi, ki ga je zato odstavila. Na vseučiliščih se polagajo le izpiti, predavanja ni. Podaljšali so moratorij. Prometa v mestu ni veliko; z ranjenci je mesto prenapolnjeno.

× × ×

RUSKO POROČILO O BOJIH V KARPATIH.

Kodanj, 5. marca. Iz Lvova poročajo, da se ruske operacije v Karpatih razvijajo pod najtežjimi razmerami. Povsod je treba napadati utrjene višinske postojanke. Pogosto čete do prsi bredejo sneg. Sovražnik se bori trdovratno in če ga preženemo iz enega jarka, se takoj utrdi v drugem. Avstriji so mojstri v uporabi žičnih ovir. Vsak vojak nosi seboj 5 do 6 m žice.

BOJI V KARPATIH.

Budimpešta, 5. marca. »A Nap« poroča iz Satoralje — Ujhely: Ze štiri dni trajajoči boji v gornji dolini reke San na galitskih pobočjih gore Halics in v kotlinah pri Dukli so postali še silovitejši. Rusi z obupnimi napori ne prestando poskušajo z naskoki na naše postojanke; spremlja jih silen artiljerijski ogenj. Obmejni 303 m visok hrib Rawks, 1014 m visoka gora Sirib, med obema se nahajajoče sedlo, nadalje zahodno od prelaza Lubkov se dvigajoča gora Kamben so postojanke, katere je hotel sovražnik na vsak način zasedeti. Prišel je 150 do 200 korakov pred naše postojanke. Naše čete so pričakovale sovražnika do zadnjega trenutka, ne da bi oddale le en sam strel in šele, ko so Rusi stali tik pred našimi postojankami, jih je iznenadil strašen ogenj iz topov in strojnih pušk. Ruski napadi so se popolnoma ponesrečili. Sovražne izgube so ogromne. Sneži še vedno. Promet je nemogoč. V Satoraljo—Ujhely so tudi danes došli številni ujetniki in ranjenci.

NAŠI NA MEJI KOMITATA SAROS.

Budimpešta, 5. marca. »Magyarország« poroča iz Eperjesa (tam stanujejo samo Slovaki, ki imenujejo imeno-

vano mesto Prešova): V najsevernejših krajih komiteta so pričeli naši vojniki z ofenzivo. Rusi odgovarjajo s protiofenzivo. Boji se nadaljujejo od ponedeljka zvečer z vso silo, vendar mi prodramo nevzdržno naprej.

PSI V VOJNI SLUŽBI V KARPATIH.

Budimpešta, 5. marca. Znani preiskovalec južnega pola dr. König je dal na razpolago vojaški upravi novo prevozno sredstvo za karpatske boje. 90 grenlandskih psov so vpregli v sani, ki so obložene z živili. Ta način dovoza živil se je vseskozi posrečil.

32 POSLANCEV NA NABORU.

Praga, 5. marca. »Narod. Listy« poročajo, da bo k prebiranju črnovojnikov moralo priti 32 poslancev.

DRAGINJA V PETROGRADU.

Kodanj, 5. marca. Ruski poročevalci pišejo: Cene živilom v Petrogradu so poskočile za 45 do 50 odstotkov. Ovsu ni nič. Sedaj si pomagajo z ječmenom. Boje se, da bo zmanjkalo tudi soli.

Boji za Dardanele.

FRANCOSKI LIST O NAPADU NA DARDANELE.

Francoski listi pripisujejo dardanelski akciji mnogo večji političen kakor strateški pomen. Ententini diplomatije si mogoče še niso edini v tem, kako naj se uravna poznejša last, pač pa so edini o političnem pomenu akcije. V prvi vrsti hočejo vplivati na Bolgare in Rumune.

Tako piše »Temps«: »Vlada Bratiano-va je lahko smatrala nekaj časa politiko vzdržljivosti za umestno, in ni posegla v boj proti Avstriji, predno niso bili dani zanesljivi predpogoji za povoljen uspeh. Ve pa tudi, da lahko pridejo taki dogodki, da v odločilem trenutku patriotizem ne sme zaostati za njimi. Nova ruska ofenziva v Bukovini, uspešno obstreljevanje Dardanel in zavzetje Carigrada so vzroki, ki nalažajo Rumunom dolžnost, da vkorakajo v Sibirij. Teh dogodkov ne more paralizirati noben nemški vpliv na Balkanu.«

»Journal des Débats«: »Že sam napad na Dardanele je dosegel nekaj diplomatičnih uspehov, katere bi zmaga še utrdila. Rumunski kabinet si je svest nevarnosti, da začne prodirati mogočna artiljerija v sosednji državi, ki hoče svojo nevtralnost toliko dražje prodati, kolikor močnejšo se čuti (ali misli pisec tu na avstro-nemško ofenzivo skozi Srbijo v smeri Bolgarije?). Zato je rumunski kabinet nehal voditi pregovore, ker je v nevarnosti, da nič ne dobi. Najodločnejši štambulovski dobro vedo, da bolgarska armada ne bi nikdar nastopila proti francosko-angleškim četam, če bi bile te še tako slabe. Zato pa začnemo v Bolgariji vedno bolj ceniti načrt, da dobe nazaj Odrin in Tracijo. Zanimanje za ta načrt je treba v Sofiji vedno bolj gojiti s krepkimi napadi na Dardanele.«

»Gaulois«: »Bolgari so vznemirjeni, ker namerava baje Rusija v Mediji izkrcati čete za napad na Carigrad. Kaj bodo Bolgari storili v tem slučaju? Zelo verjetno je, da se bodo potem obrnili na Odrin in da bodo rusofilno javno mnenje se odločilo za Rusijo.«

OBSTRELJEVANJE DARDANEL.

Rim, 5. marca. »Giornale d'Italia« poroča iz Aten: Ob Dardanelah operirajoči zavezniki ne bodo mogli uvesti napada na morsko ožino pri Kilid-Bahru in Nagaratu, dokler ne bodo iz zrakoplovov učinkovalno obstreljevali fortov, ki stražijo oba bregova ožine. Zato akcijo je pred Dardanele prišlo že veliko angleških in francoskih letalcev.

NOVI FORTI V DARDANELAH.

Geneva, 5. marca. Iz Pariza se poroča, da je »Daily Mail« dobil obvestilo, da se je ob obstreljevanju Dardanel dognalo, da so Turki ob Dardanelah zgradili več utrdb, o katerih se doslej ni ničesar vedelo. Forti so baje oboroženi z nemškimi topovi, ki zelo daleč neso.

DARDANELE V MEGLI.

Milan, 4. marca. Iz Pariza se poroča: Balkanska agencija priobčuje iz Aten sledečo vest z dne 3. marca: Vsled goste megle, ki pokriva morsko ožino, ni mogoče soditi o uspehih obstreljevanja ter o škodi, ki jo je napravilo francosko-angleško brodogradništvo na turških utrdbah.

ANGLEŠKA KRIŽARICA OBSTRELJEVALA DIKELI.

Carigrad, 5. marca. (Kor. u.) Kakor izve »Agence telegraphique Milli«, se je včeraj popoldne pojavila neka angleška križarica s tremi dimniki pred Dikeli nasproti Mitilli in oddala 24 strelcov, nakar se je umaknila, ne da bi dosegla kak uspeh.

ZAVEZNIKI IZKRCALI ČETE PRI DARDANELAH.

Atene, 5. marca. Obstreljevanje Dardanel se nadaljuje. Devet križark je že dve miljii daleč prodrla v Dardanele. Zavezniki

so v Kum-Kalshn izkrcali čete, ki so pregnale garnizijo. Forti Dardanus, Hamidia in Trinkales so umolknil.

PRED NOVIMI NAPADI NA DARDANELE.

Atene, 5. marca. Listi poročajo, da se pričakuje nov napad na nadaljne utrdbe v Dardanelah. Zavezniki so pred Dardanelami zbrali znatne čete, ki sestojijo iz egipčanskih, avstralskih in francoskih kolonialnih čet. Vrhovno poveljstvo je poverjeno generalu de Amaden. Enako tudi Turki zbirajo močne čete.

ITALIJANI IN NAPAD NA DARDANELE.

Rim, 5. marca. »Giornale d'Italia« se boji, da se bo z odprtjem Dardanel svetovni položaj zelo zapletel in da bodo nastale nove nevarnosti za Italijo.

Curij, 5. marca. Angleški poslanik je včeraj v Rimu obvestil ministra Salandra in Sonnina o namenih trojnega sporazuma glede na zavzetje Dardanel in pristavil: V Londonu in v Parizu žele, da se ne ogrozijo koristi Italije na Orientu. Poslanik je tudi želel izvedeti, kaj da stori Italija. Salandra in Sonnino sta se mu zahvalila za pojasnila in izjavila, da odgovori Italija v 24. urah. Zdi se, da je o tem sklepal italijanski ministrski svet in da je odgovorila Italija že včeraj angleškemu poslaniku.

Milan, 4. marca. Francoskim listom, ki pozivajo Italijo, da naj poseže vmes, odgovarja »Perseveranza«: Gromenje topov pri Dardanelah ne učinkuje na italijansko vlado.

IZJALOVLEN NAPAD V CARIGRADU.

Budimpešta, 4. marca. Iz Rotterdama poroča »Az Est«: »Temps« poroča: V soboto sta bila napadena vojni ministri Enver paša in minister Talaat baj. Napad se je izjalovil.

Grčija se pripravlja.

O GRŠKEM KROSKEM SVETU.

Berolin, 5. marca. (Kor. urad.) Z ozirom na včerajšnja poročila iz Aten o kronskega sveta, ki se ga je udeležil tudi načelnik grškega generalnega štaba, sodijo tukajšnji krogi, da ga je povzročil najbrže general Pau. »Lokalanzeiger« piše: Razni krogi sodijo, da poseže v svetovno vojsko kmalu Grška, in sicer na strani trojnega sporazuma. V sedanji svetovni vojski se ni samo večkrat pokazalo, da so postopali narodi in vlade proti zdravi pameti, a o grškem ministrskem predsedniku se to ne more reči. Dozdaj je dokazal, da je jako moder in previden državnik in se ne pričakuje, da zaplete zoper svoje državo v vojsko, v kateri lahko veliko izgubi, a v najboljšem slučaju svoji državi le malo pridobi.

GRŠKE PRIPRAVE.

Solun, 5. marca. Zadnji čas se tukaj opazujejo velike priprave za manevre grške vojske, ki bodo v kraitem v Makedoniji. Pri manevrih, ki se bodo izvajali v največjem obsegu, bo navzoč tudi sam kralj, ki je že prišel v Solun. Značilno je, da so poklicane misije »Rdečega križa«, ki so do sedaj bile v Srbiji in Črnigori, hitro nazaj ter so jih takoj poslali v Atene, kjer se pri »Rdečem križu« zelo veliko pripravlja. Mornariško ministrstvo je poklicalo vse pomožne ladje v vojno službo in jih oborožujejo z lahкими topovi, ki so jih ravnokar dobili iz Anglije. Obenem so postavili na različnih utrdbah 16 novih topov, ki so jih dobili iz Anglije.

POGAJANJA MED SRBIO IN GRČIJO.

Sofija, 5. marca. »Solunski Glasnik« poroča, da ob pogajanjih med Srbijo in Grško zahtevajo Grki pred vsem Bitolj. Srbija naglašja, da zahteva kako pristanišče, bodisi Solun ali Kavalo. Pogajajo se še, a Grška je izjavila, da ne odstopi Kavalo ali Soluna.

GRŠKA SE JE ODLOČILA?

Atene, 5. marca. Dne 3. t. m. je bil izredno važen posvet za razvoj grške zunanje politike; peti dan t. m. se odloči bodoče stališče Grške. Dogodki pred Dardanelami in posledice so velikaanske važnosti za Grško.

GRČIJA POSEŽE V BOJ.

Pariz, 6. marca. »Temps« poroča, da bo Grčija v najkrajšem času posegla v boj za tropsporazum.

SILNO RAZŠIRJENJE PEGASTEGA LEGARJA NA SRBSKEM.

Dunaj, 6. marca. Srbski uradni viri priznavajo veliko razširjenje pegastega legarja na Srbskem. Smrtnih slučajev je na dan 50 do 60. Doslej je umrlo 53 srbskih zdravnikov.

OBSTRELJEVANJE BELGRADA.

Bukarešt, 5. marca. »Universul« poroča iz Turn-Severina: Pri zadnjem obstreljevanju Belgrada je prodrla ena krogla zidove vojaškega kazina in porušila več dvoran. Tudi hiša finančnega nadzornika Vasiča je poškodovana. Instalaterja Obradoviča je ubil šrapnel. Mnogo šrapnelov je padlo v park »zele- ne krone«, na cvetlični trg in cesto kralja Mihajla, Balkansko cesto, teka- lišče. Povsod so napravili veliko škodo. Proti četrti uri se je pri Karaburni pojavil monitor in večkrat ustrelil v mesto. V kavarni »Pri lepi Katreci« je granata ubila tri osebe, dve pa ranila.

SRBSKI PRINC JURIJ V FRANCOSKI ARMADI.

Sofija, 5. marca. Belgrajski listi, ki izhajajo sedaj v Nišu, poročajo, da vstopi srbski princ Jurij 14. marca v francosko armado.

GENADIJEV POTUJE NA BOLGARSKO.

Rim, 4. marca. Včeraj se je raznesla vest, da se poda Genadijev iz Rima v Pariz in London. Bolgarski poslanik Rizov pa je vest dementiral ter izjavil, da potuje Genadijev neposredno v Sofijo. Vozil se bo čez Švicarsko in čez Dunaj v Bukarešt. Rizov je zatrdil, da se Genadijev v nobeni teh prestolnic ne ustavi. Enako se je izjavilo bolgarsko poslaništvo tudi agenciji »Stefani« ter ponovilo, da se poda Genadijev direktno v Sofijo.

SRBSKE GROZOVITOSTI.

Sofija, 5. marca. (K. u.) »Agence telegraphique Bulgare« poroča: Iz Kustendila javljajo, da je zadnje dni februarja skupina 26 macedonskih prebivalcev iz Kočani, ki so hoteli bežati na Bolgarsko, med potjo zašlo. Našle so jih srbske obmejne straže, katerim so se brez vsakega odpora udali. Kljub temu so srbski vojniki Bolgare zvezali in jih odpeljali v vas Kamenico, kjer so vse nesrečnike od prvega do zadnjega postrelili. Listi objavljajo imena žrtev.

Avstrijci obstreljujejo Bar.

Nemški listi poročajo: Rimska »Tribuna« piše, da je pet avstrijskih bojnih ladij dne 3. marca priplulo v pristanišče Bar in obstreljevalo mesto in pristaniške naprave.

Francoska bojna ladja se razbila.

Atene, 6. marca. Fri Dedeagaču se je velika francoska bojna ladja razbila.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Znatne angleške izgube pri Ypernu. — Nemci odbili vse francoske napade.

Berlin, 5. marca. Veliki glavni stan: Južno od Yperna smo z našim ognjem zadali Angležem težke izgube.

Na Francozom iztrgano višino pri Loreto so napravili sovražniki protinapad včeraj ponoči, katerega smo pa odbili.

V Champagni so Francozi včeraj in danes ponoči nadaljevali z napadi severno od Le Mesnila. Vse napade smo odbili in vzdržali naše postojanke.

Napadi na naše postojanke pri Vauquoisu, vzhodno od Argonov in ob gozdu Convoys, vzhodno od reke Maas, so se ponesrečili.

Vsi poizkusi, da bi se zopet polastili ozemlja, katero smo v zadnjih dneh osvojili pri Baduillerju, so se izjalovili.

Včeraj zvečer so Francozi z znatnimi silami v strjenih vrstah naskočili višino severno od Cellesa; naskok se je ponesrečil z velikimi izgubami za sovražnika. Tudi več ponočnih napadov je bilo brez uspešnih. Nad 1000 mrtvih Francozov je obležalo pred našimi ovirami.

Najvišje armadno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Genf, 5. marca. Francosko uradno poročilo z dne 3. t. m.: Včerajšnjemu urad-

nemu poročilu ni nič posebnega pridati. V Champagni smo držali celo prvo črto strelskih jarkov severozahodno od Perthesa do severa od Beau-Sejourja. Na več točkah smo prekoračili to črto. V Argonih divja artiljerijski boj. Z ostale fronte ni nič novega.

Poročilo ob 11. uri zvečer: Med morjem in Aisno se vrši artiljerijski boj z menjačo se silovitostjo. Nemci so opoldne zopet pričeli obstreljevati Reims. V Champagni na črti severno od Souaina—Mesuile—Beau-Sejourja naše napredovanje traja in se je poostriilo. Naši današnji uspehi so posebno znatni vzhodno od Perthesa, kjer smo osvojili strelske jarke in razširili naše postojanke v gozdu. Nadalje smo pridobili na prostoru severno od Le Mesuila. Tam smo odbili več sovražnih protinapadov. Nekaj gardni polk je imel znatne izgube. Od zadnjega poročila smo ujeli nekaj sto sovražnikov in zaplenili eno strojno puško. Več nemških napadov v gozdu Convoys, severno od Verduna in v gozdu Le Preire, severozahodno od Pont-a-Moussona smo z lahko odbili.

Bojišča pri Ypernu.

Rotterdam, 5. marca. Neki očividec poroča iz angleškega glavnega stana: Trije dnevi pred 26. februarjem so potekli mirno. Sovražnik, ki je 21. februarja osvojil 40 m strelskih jarkov vzhodno od Yperna, ni poizkušal prodirati dalje. Ozko ozemlje med sovražnimi črtami v gozdovih okoli Yperna je nepopisno opustošeno.

K bojem pri Verdunu.

118 topov streljalo na 150 m dolgi jarek.

Frankobrod, 5. marca. Iz pisma nekega višjega častnika, ki se udeležuje bojev v prostoru pri Verdunu, posnema »Frankfurter Zeitung« naslednje podatke: Francozi so minuli teden izvršili tu obupne napadne poizkuse, zlasti proti neki sosednji diviziji pri Combres des Espargers. Ob tem je velikansko delovala artiljerija in veliko vlogo so igrali podkopi. Na 150 m dolg jarek so tri dni neprestano streljali s 118 topovi, končno pa ga s pomočjo podkopnih rovov pogнали v zrak. S tem je seveda ta neznatni del naše postojanke postal za nas nevzdržljiv. Protisunkom naše pehote Francozi niso mogli doleteti ter so bili s težkimi izgubami — 1000 mrtvih Francozov že danes leži pred našimi jarki — vrženi nazaj. Na naši strani smo imeli krog 1200 mož izgub, med temi 400 mrtvih. In o tej pravzaprav čisto brezpomembni epizodi pišejo francoski listi na dolgo in široko že teden dni.

Velik zrakoplovni napad Angležev sredi minulega meseca ni imel listega uspeha, kot je pričakovalo angleško vojno vodstvo. 34 angleških aeroplanov se je dvignilo, da bi obstreljevali nemške postojanke v Belgiji in jim napravili škodo. Leteli so čez Dünkirchen, Nieuport, Ostende, Blankenberghe do Zeebrugge. Nemci so jih tako odločno obstreljevali, da jih je nekaj padlo na tla, drugi so se morali vrniti. Na poletu ob belgijski obali so aeroplane spremljale torpedovke, kakor se vidi na naši sliki.

180.000 mož angleških izgub.

H Haag, 5. marca. »Daily Citizen« ceni, da je imela Angleška do marca na mrtvih, ranjenih in ujetih 180.000 izgub. Letni izdatki Angleške za preskrbo družin v vojski padlih, za pokojnine invalidov znašajo 46 milijonov mark.

Belgijski prestolonaslednik na fronti.

Luksemburg, 5. marca. Poroča se, da se bo sedaj 13letni princ Leopold Belgijski, nastarejši sin kralja in prestolonaslednik, bojeval na flandrski fronti v belgijski armadi. Dospel je že tja in ga je njegov oče predstavil belgijskim vojakom v strelskih jarkih. Dosedaj je bil princ na Angleškem.

Podmorski boji proti Angliji.

V PODMORSKI VOJSKI UNIČENIH DO 100 MILIJONOV KRON BLAGA.

Genf, 5. marca. Predsednik neke velike angleške zavarovalnice je izjavil, da so podvodni čolni povzročili Angležem do zdaj približno 100 milijonov kron škode.

ANGLEZI POTOPILI NEMŠKI PODMORSKI ČOLN.

Berolin, 5. marca. Uradno se razglša: Britska admiraliteta naznanja, da je potopila neka angleška torpedovka nemški podmorski čoln »U 5« blizu Doverja. Posadko so resili.

pl. Behnke.

NIZOZEMSKI PROTEST PROTI FRANCIJI IN ANGLIJI.

Frankobrod, 5. marca. Listi poročajo: Že sedaj se kaže, da bo novi proglas tropsporazumnih velesil glede odredb proti Nemčiji rodil na Nizozemskem veliko odprno gibanje. Včeraj zvečer se je s parlamentarne strani zagotovilo, da bo nizozemska vlada najbrže še ta teden poslala Franciji in Angliji protest, ki bo v vsej priliki

mного ostrejši in odločnejši nego vse dosedanje nizozemske protestne note od začetka vojne. Tudi v krogih nizozemskih brodolastnikov, ki so jako ugodno občutili obzirno postopanje Nemčije nasproti nizozemskim parnikom, odkar se je začela blokada proti Angliji, je naznanilo tropsorazuma povzročilo veliko ogorčenje. Ze danes se vrši prva konferenca paroplovnih in trgovskih krogov.

NEMŠKI ZRAKOPLOVI OBSTRELJEVALI ANGLEŠKE TRGOVSKE LADJE.

London, 5. marca. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Grimsbya: Neki parnik, ki je vozil olje v Humber, poroča, da ga je napadel med Yarmouthom in Spurnhedom sovražnikov zrakoplov, iz katerega so vrgli tri bombe. Ladij se je posrečilo, da je hitro manevrirala in se tako izognila napadu.

TRISTO ČREVLJEV DOLGI PODMORSKI ČOLNI.

Stockholm, 5. marca. Iz Londona brzojavljajo listu »Giteborgs Aftonbladet«: Moštvo nekega norveškega parnika, ki je došel v Bergen, poroča, da se je posrečilo bodisi Angliji ali pa Nemčiji, da je zgradila zloglasne velike podmorske čolne. Mornarji so namreč na Severnem morju opazovali podmorski čoln, ki je bil 300 črevljev dolg. Norveškega parnika dotični podmorski čoln ni ustavil.

PARNIK »THORWIS« POTOPLJEN.

Christiania, 5. marca. Iz Londona se brzojavlja: Neki nemški podmorski čoln je torpediral pred Weymouthom parnik »Thorwis« (501 tona). Parnik, ki je bil prej norveški, je bil prodan 26. januarja neki tvrdki v Manchesteru.

ANGLIJA IN AMERIKA.

London, 5. marca. (Kor. ur.) »Times« obravnava obširno Wilsonove predloge in jih ostro kritikuje in izražajo, da Anglija ničesar ne odneha.

Kodanj, 5. marca. (Kor. ur.) »Politiken« izjavlja, da je Anglija s svojo izjavo odbila javno mnenje Amerike. Nemci v Ameriki so zato dosegli, kar so zahtevali že, ko se je pričela vojna. Zdi se, da se nagibajo zdaj osobito trgovski in industrijski krogi Nemčiji v korist.

ANGLEŽI USTAVILI PARNIK DRUŽBE »HOLLAND AMERIKA LINIE«.

Amsterdam, 5. marca. (Kor. ur.) Angleži so ustavili parnik »Sommelsdvk« družbe »Holland Amerika Linie« in ga odvedli v Graverend.

ANGLEŠKI KRALJ OBISKAL MORNARICO.

Amsterdam, 5. marca. Iz Londona se poroča: Kralj Jurij je obiskal angleško vojno brodogradnjo, nato se pa vrnil v London. Kje se nahaja brodogradnja, se ne poroča.

Ponesrečen Zeppelinov zrakoplov.

Bruselj, 5. marca. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Neki Zeppelinov zrakoplov, ki se je vrnil včeraj z uspešnega poizvedovanja, se je izkrcal ponoči v temi pri Tirmontu in se je zapletel v drevesa. Zrakoplov se je precej poškodoval in ga je na pomoč pozvano moštvo nekega poveljstva zračne mornarice hitro demontiralo. Zrakoplov se v Nemčiji zopet sestavi.

Glasovi o Italiji.

STALIŠČE ITALIJANSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV.

Berolin, 5. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Rima: Vodstvo socialno demokratske stranke je včeraj sklenilo soglasno, da nadaljuje propagando za brezpogojno nevtralnost.

NOVE ITALJANSKE BOJNE LADJE.

Rim, 5. marca. V Speziji so spustili v morje nov dreadnought. Za Rusijo izdelan podmorski čoln so uvrstili v italijansko mornarico.

RUSKI POSLANIK V RIMU ODSTOPIL.

Rim, 6. marca. Ruski poslanik Krupenski v Rimu je odstopil.

PL. GIERS — RUSKI POSLANIK V RIMU.

Stockholm, 5. marca. Iz Petrograda poročajo, da je prejšnji ruski poslanik v Carigradu pl. Giers imenovan za poslanika v Rimu namesto Krupenskega.

Skupni ministrski svet.

Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je došel dne 5. t. m. na Dunaj, kjer se je udeležil skupnega ministrskega sveta, ki je bil največje važnosti z ozirom na gotova vprašanja zunanje politike. Tisza je spremljalo veliko časnikaarjev.

PRESTOLONASLEDNIK PRI CESARJU.

Dne 5. t. m. dopoldne je zasišal cesar prestolonaslednika nadvojvoda

Karla Franca Jožefa, ki se je po avdi-jenci podal v zunanje ministrstvo.

Silen snežni melež v Karpatih.

Dunaj, 6. marca. Vojni poročevalci poročajo: V Karpatih zopet zelo močno sneži. Snežni meteži ovirajo vojaške operacije in izključujejo premikanje čet.

Dnevne novice.

+ **Avstrija narodov.** Izšla je publikacija: »Der deutsche Krieg«, 22. zvezek te zbirke pa »Österreich-Ungarns Erwachen, von Richard Charnatz.« Sovražniki Avstrije in tudi nekateri Avstrijci sami so mislili, da je Avstrija pred razsulo vsled neprestanih narodnih in ustavnih bojov. Vojska pa je vzbudila moč in samozavest Avstrije. Vsi njeni narodi so šli navdušeno in pogumno v boj, ker so spoznali, da gre za obstanek skupne domovine, ki bi jo morali ustvariti, če bi je še ne bilo. To dá upati, da bo tudi v mirnih časih boljše. Ogrski ministrski predsednik Tisza že zdaj dela koncesije, da zadovolji nemadžarske narode. Tudi v Avstriji bodo Nemci morali pozabiti, da je nekada bila nemška Avstrija, na katero mesto mora stopiti Avstrija narodov, ali kakor pravi za celo Avstro-Ogrsko: nicht deutsches Österreich, sondern ein Völker Österreich-Ungarn.

— **Sijajno zadoščenje koroški slovenski duhovščini.** Celovski knezoškof dr. Adam Heffer je izdal pastirski list, s katerim naznanja škofljanom svoj nastop in jim razlaga one resnice, ki se mu zdijo za sedanjí čas najbolj primerne. Prezvišeni knezoškof, pod kojega nadpastirsko palico spada tudi lepo število škofljanov našega slovenskega rodu, je s tem pastirskim listom dokazal, kako bistro motri časovne dogodke, kako jih trezno in pravično presoja. Zanimiv odstavek v pastirskem listu krškega knezoškofa dr. Adama Heffer se doslovno glasi: Bridko me je bolelo, ko sem zvedel, da so bili v času splošne razdraženosti začetkom vojske zaprti nekateri koroški duhovniki in so bili obdolženi nepatriotičnega obnašanja. Najbolj divje govorice so se tedaj širile. Tem bolj pa sem se razveselil poročila, da so vsi ti duhovniki bili oproščeni, ker se je pri preiskavi izkazala njihova popolna nedolžnost. Ker so toliko hudega pretrpeli, jim bom gotovo v krščanski ljubezni izkazovali svoje sočutje. Pri tej priložnosti bi vse vernike svoje škofije prosil: bodite pravični — kakor ste to že večkrat pokazali — vedno tudi proti duhovskemu stanu, in ne pripisujte pregreške enega duhovnika celemu stanu, ali pa katoliški Cerkvi. Ako se kateri duhovnik pregreši, kakor n. pr. lotirjski duhovnik, ki je v pretiranem nacionalizmu, tej spaki prave ljubezni do naroda in domovine, ob izbruhu vojske bežal k Francozom, potem naj verniki mirno prepuste kazen za ta pregrešek sodnji, strogi obsodbi škofov in nezmotljivi sodbi božji. Pregreški se najdejo v vseh stanojih, tudi med uradniki, učitelji, delavci in kmeti. Pa bila bi vnebovpijoča krivica, ako bi za pregreške posameznika delali odgovoren celi stan. Posebno v teh težkih časih se moramo vsega ogibati, kar povzroča neednost, in vse zapostaviti, kar loči; le eno misel moramo gojiti, namreč da moramo biti edini bratje, da bomo mogli tako vzdržati v tej strašni vojski, dotlej da nam Bog podeli zmago, kakor

+ **Zadružna zveza v Ljubljani** ima v sredo dne 10. marca svoj občni zbor v hotelu »Union«. Pričetek ob pol desetih dopoldne. Spored: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnji Zvezini skupščini. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev letnega računa in bilance za leto 1914. in sklepanje o porabi čistega dobička. 5. Volitev odbora. 6. Čitanje revizijskega poročila. 7. Slučajnosti. Popoldne po občnem zboru bodo važna predavanja o potrebah našega kmetijstva v sedanjih razmerah. Govorilo se bo o kreditnih vprašanjih v vojnem času, o živinoreji in prašičereji, o pašništvu, o poljedelstvu in o delovanju žetvenih komisij. Zadržam se priporočila, da pošljejo na Zvezin občni zbor čim več svojih članov.

— **P. Bazilij Dolinar.** V petek okrog 1. ure popoldne je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici čisto mirno zaspal frančiškanski pater Bazilij Dolinar, star 68 let. Pokojnik je bil rojen v Tratin Gorenjskem. Bil je vzoren duhovnik in goreč spovednik. Zadnja leta je bil na Kostanjevici, več časa kot gvardijan. Kot spovednik je nalezl legar. Ko je poklicani zdravnik ugotovil legar, je odšel v bolnišnico k usmiljenim bratom. Tu je bolezen sicer prestal, a je pri tem tako oslabil, da ni bilo zanj več pomoči. Od dne do dne so ginile njegove življenjske sile, dokler ni 5. t. m. čisto mirno zaspal v Gospodu. Naj počiva mirno po trudapolnem, vnetem delu! R. i. p.!

+ **Prošt Josip Flek.** V petek, dne 5. marca je v Ptuj ugrl tamošnji prošt, mestni nadžupnik in dekan Józef Flek. Zadel ga je kap. Rajni je bil rojen dne

29. marca 1829 v Sevnici ob Dravi. V duhovnika je bil posvečen dne 23. julija 1857. Služboval je kot kaplan v Spod. Dravogradu, Slov. Gradcu, pri predmetni župniji Matere milosti v Mariboru, kot stolni mestni kaplan v Mariboru in nato kot stolni vikar. Leta 1881. je dobil župnijo Lembah pri Mariboru, leta 1886. je postal dekan v Jarenini, leta 1897. je postal prošt in dekan v Ptuj. Knezoškofijski duhovni svetnik je postal leta 1886., konzistorialni svetnik pa leta 1899. Povsod, kjer je služboval, je bil radi svoje ljudomilosti zelo priljubljen. Bil je častni občan raznih spodnještajerskih občin. Cesar ga je pred leti povzdignil v viteza III. reda železne krone. — Pogreb bo, kakor se nam naknadno javlja iz Ptuja, v ponedeljek, dne 8. marca dopoldne ob 10. uri.

+ **Tisza na Dunaju.** Včeraj je sprejel cesar v avdienci ogrskega ministrskega predsednika grofa Tiszo. Nato je Tisza konferiral z zunanjim ministrom grofom Burianom in z avstrijskim ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom.

+ **Ministrski predsednik grof Tisza** se je dne 5. t. m. ob 7. uri 20 minut zvečer vrnil iz Dunaja v Budimpešto.

+ **Konferenca gosposkozborničnih članov** v ministrskem predsedništvu glede na preskrbo z živili se je dne 5. t. m. nadaljevala. Razmotrivali so o zadevah preživljenja več ur. Ministri so pojasnjevali pereča vprašanja.

+ **Linškega škofa Hittmairja**, ki je umrl na pegastem legarju, ki ga je nalezl, ko je obiskoval ujetniški tabor, so pokopali čisto tiho in preprosto. Truplo so danes položili v grobnico brez pogrebnihi slovesnosti.

+ **Novi stolni dekan v Mariboru.** Cesar je imenoval za stolnega dekana lavantinskega katedralnega kapitelja kanonika č. g. Josipa Majcen.

+ **Rdeči križ.** Njega c. in kr. visokost gospod nadvojvoda Franc Salvator, protektor-naměstnik Rdečega križa v imenu c. in kr. Veličanstva cesarja, podelil je gospodu višjemu uradniku Kranjske hranilnice v Ljubljani, Alojziju Merlak, bivšemu dolgoletnemu tajniku deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko zaradi njegovih zaslug za Rdeči križ častno znamenje II. vrste.

+ **Duhovniške vesti.** V začasni pokoj je stopil 1. februarja 1915 g. Nikolaj Stazinski, župnik v Smledniku. — Imenovan je bil za župnega upravitelja v Smledniku odnotni kaplan Ivan Dressar. — Premeščeni so bili gg.: Viktor Kragl, katehet urš. zun. šole v Škofji Loki, za župnega upravitelja na Kočevski Planini; na njegovo mesto: Tomaž Klinar, kaplan v Stari Loki; Franc Zorko, župni upravitelj na Slapu, za kaplana v Vodice.

+ **Obdelovanje neobdelane zemlje.** Današnja »Wiener Zeitung« objavlja odlok poljedelskega ministra, izdan sporazumno z notranjim in pravosodnim ministrom, z dne 3. t. m., ki določa, kako naj se obdela neobdelana zemlja.

— **Vlč. g. duh. svetnik Zaman, župnik v Šmarjeti**, je nevarno obolel. Zdravi se v Kandiji. Priporočila se toplo v molitev.

— **Dr. Alojziju Vacek**, višjemu zdravniku v evidenci v Bohinjski Bistrici je podelil nadvojvoda Franc Salvator častno znamenje II. razr. »Rdečega križa«.

— **Omejitev hrane štajerskih poslov.** Štajerski cesarski namestnik je izdal naredbo, ki kaže vso resnost položaja. Glede poslov, ki dobivajo pri gospodarju hrano, določa: Če kak posel od svojega gospodarja vsled pomanjkanja gotovih živil, posebno moke, ali vsled oblastvenih omejitev v porabi živil dobiva drugačno hrano ali drugačno (manjšo) množino živil, kakor jo je dobival dosedaj po običajih ali po službeni pogodbi, tedaj to ne velja kot kršitev službene pogodbe od strani gospodarja. Posel ne sme zaradi tega svojega dela v manjši meri ali z manjšo skrbnostjo opravljati ali za to zahtevati kako odškodnino v denarju ali pa zahtevati razrušitev službene pogodbe. Če nastane vsled izpremembe hrane med gospodarjem in poslom spor, tedaj sme posel zahtevati ureditev le potom politične oblasti I. instance (glavarstvo, mestni magistrat), ki to stvar kratkim potom reši, ne da bi bil mogoč kak priziv na višjo oblast. Posla, ki bi kljub taki ureditvi ali predno se je to uredilo, zahteval razrušitev službene pogodbe ali pa bi zapustil službo ali odrekel opravila, bo politična oblast I. instance kaznovala z redovno kaznijo 2 do 200 K ali pa s pridržanjem (zaporom) od 6 ur do 14 dni. V prvi vrsti je izreči zaporno kazen. Pod ravno isto kazen pa pride posel, ki bi ob sklepanju nove službene pogodbe morajo svojo črnovojniško izkaznico pri stavil za pogoj nekaj, kar nasprotuje zgornjim določilom in dalje vsak, kdor bi kakega posla silil k obnašanju, ki je po tej odredbi prepovedano, ali pa bi ga k temu v splošnem ščuval. Naredba je stopila takoj v veljavo.

+ **Brezplačna vožnja črnovojnikov, rojenih v letih 1873. do leta 1877., k prebiranju in kadar odrinejo k svojim četam.** Z razglasom političnih oblasti se je odredilo, da se vpokličejo v letih 1873. do leta 1877. rojeni črnovojniški obvezanci v črnovojniško službo z orožjem. Te osebe se vozijo brezplačno iz svojega bivališča v kraj prebiranja in nazaj, kakor tudi, če so sposobni za črnovojniško službo z orožjem, iz svojega bivališča k četi, a pokazati blagajni, predno nastopijo vožnjo, kjer se kolkuje. Če ni na izkaznici kolka, morajo plačati celi civilni vožni listek.

— **Umrli** je v Kamniku gosp. Ivan Schlegl ml., uradnik tržaške posojilnice in hranilnice, star 22 let.

— **Zagotovitev prihodnje ogrske žetve.** »Esti Ujsag« poroča z merodajne strani: Danes se lahko konstatira, da je na Ogrskem posejanih 7 in pol milijona oral s pšenico in ržjo. Za žetev potrebnih moči, približno pol milijona delavcev, je že zagotovljenih.

200 gramov moke za osebo na dan. V Nemčiji se je do zdaj računalo 225 gramov za vsako osebo na dan. Od 15. marca nadalje so pa znižali uporabo moke za osebo dnevno na 200 gramov moke.

— **Umrli** je v Janzevem Vrhu pri Ribnici ob koroški železnici gospa Marija Hirsman, rojena Skrbinek, stara 64 let. Rajna je bila iz splošno znane rodbine na Pohorju. Pogreb v nedeljo, 7. marca ob 2. uri popoldne iz Janzevega Vrha na pokopališče v Brezno ob Dravi.

— **Žemlje v Zagrebu zopet dražje.** Od danes naprej se v Zagrebu prodajajo žemlje — lepe in drobne — po 6 vinarjev.

— **V Budimpešti bodo brez popoldanske južine.** Listi poročajo, da je budimpeštanski magistrat ukazal, da odslej dalje v odnotnih kavarnah popoldne ne bodo več smeli prodajati za južno mlečne kave. Dovož mleka je namreč padel za 50%. V kavarnah pa se porabi mleka za 40%; od tod ta prepoved. — Znamenje časa.

Ljubljanske novice.

Ij **Ljubljanski guverner Južnopolske.** Kakor se poroča, stoji na čelu avstrijske uprave v Južnopolski polkovnik Hans Balzar, rojen v Ljubljani l. 1863. — Njegov oče je dolgo let služboval kot računski stotnik v vojaški bolnišnici v Ljubljani in je lansko leto umrl v visoki starosti 84 let kot računski svetnik.

Ij **Socialni kurz S. K. S. Z.** v ponedeljek točno ob pol 8. uri zvečer, Jurčičev trg št. 3, II. nadstropje. Somišljeniki vabljeni!

Ij **Ljubljanski gg. katehetje** se s tem vabijo k sestanku v posvetovalnico Katoliške tiskarne v ponedeljek, 8. t. m., ob 6. uri zvečer. Treba je nekaj storiti za mladino, ki sedaj nima šole. V Ljubljani je več manjših cerkev in kapel, kjer se bo prav lahko poučeval krščanski nauk. Na sestanku se bo določevalo o pouku za prvo sveto obhajilo in za sveto birmo, potem pa sploh o pouku tistih dečkov in deklic, ki nimajo šole. Če bi katerega g. kateheta ne bilo k sestanku, se bo brez njegovega določil kraj in čas pouka za njegove učence. N.

Ij **Na pegastem legarju** je umrl v Karpatih medicinek Kopřiva, sin bivšega mestnega fizika g. dr. Kopřiva.

Ij **En slučaj otrpnenja tilnika** imajo v dež. bolnici.

Ij **Iz ruskega ujetništva** sta se oglasila Blaž Lipuš, 4. celovškega polka (iz Ljubljane) in Janez Zefran iz Gotne vasi, o katerem pet mesecev ni bilo nobene sledi. Zefran je v Barnaulu v Sibiriji.

Ij **Umrli** je 8 letna hčerka Marjetka Skodlar, hčerka g. Ivana Skodlar, c. kr. orož. okr. stražmojstra. Pogreb bo v ponedeljek 8. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta 25.

Ij **Vojaško delo za krojače iz Ljubljane in okolice** bo oddajala konfekcijska centrala za vojaške dobave, ki jo je ustanovil zavod za pospeševanje obrti, od ponedeljka 8. t. m. naprej vsaki dan dopoldne od 10. do 12. ure iz zaloge Dunajska cesta št. 22. Delo se izdaja le proti nakaznicam, ki jih izdaja načelnik krojaške zadrage g. Franc Jeločnik, Ljubljana, Trubarjeva ulica št. 2.

Papež in vojna.

Berolin, 4. marca. »Lokalanzeiger« prinaša po amsterdamski »Tijd« iz Rima vest, da je svetli oče stavil nov mirovni predlog, v tej obliki ni pravilna, pač pa je sv. Stolica v stalni zvezi z vojujočimi se strankami in tako ni izključeno, da bo v primernem času sv. oče res stavil nov mirovni predlog.

Japonsko-kitajski spor.

KITAJSKO - JAPONSKA POGAJANJA.

London, 5. marca. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Pekinga: Včeraj so nadaljevali kitajsko-japonska pogajanja. Kitajska je sprejela zahteve Japonske, da se podaljša najemninska doba za ozemlja na polotoku Lidotung s Port Arturjem in *z Daljem na 99 let.

Turčija v vojski.

Carigrad, 5. marca. (K. u.) »Agence telegraphique Milli« poroča iz Bagdada: Nanad turških poizvedovalnih čet na Chabie južno od Korna se je posrečil. Veliko angleških ujetnikov in ranjenec je padlo v turške roke. Ujetniki pripovedujejo, da je imel sovražnik težke izgube.

Angleško delavstvo slavka.

London, 5. marca. (Kor. u.) »Daily News« poročajo: Organizacije premožarjev v Angliji in severnem Walesu so zahtevale v sredo, naj se zvišajo najnižje plače za 5, najvišje za 7½%. Posvetovanja so na to odgodili, da morejo o zahtevah sklepati lastniki premožkopov.

Berolin, 5. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Amsterdam: »Daily News« konstatirajo z veliko skrbjo, da se razširja gibanje za stavko po celi deželi v vseh industrijah. V Liverpoolu stavkajo premožarji, rudarji na Škotskem so napovedali stavko, strojni delavci v Grimsbyju zahtevajo višjo »bolj jih skrbi napovedana stavka usnjarjev, ki izdelujejo usnje britski in francoski armadi.

Rotterdam, 4. marca. (Kor. urad.) Nieuwe - Rotterdamsche Courant« poroča iz Londona: Stavkati so prenehali nosači premoga v Liverpoolu na posredovanje nacionalističnega poslanca Okonora.

London, 4. marca. (Kor. urad.) »Times« poročajo iz Glasgowa: Položaj v Clyde še vedno ni zadovoljiv, dasi so pričeli zopet delati. Delavci poslušajo le, kar ukaže stavkarski odbor. Če se proglasi pasiven odpor, bi se ga najbrže udeležil le del delavcev, a bi to zaščalo, da se prepreči cela produkcija.

Zaloge kože in usnja ireha naznaniti.

Dne 5. marca 1915 je bil razglašen v državnem zakoniku ministrski ukaz o dolžnosti naznanjati zaloge kože in zaloge za usnjarsko industrijo potrebnega materiala. Po zmislu § 1. ministrske naredbe se morajo naznanjati zaloge in izpremembe zaloga nastopno imenovanih tvarin: 1. neustrojene kože in kože, in sicer: telečje, kože malih bikov (Pittlings), goveje kože, konjske kože, kipsi, kože divjačine in bivolv; 2. usnje za podplate, usnje za notranje podplate, oglav (urbasa) (izvzemši ovčje usnje, chevreaux, cheorettes), copljeno usnje, usnje za jermenarska in sedlarska dela, usnje za strojno jermenje; 3. strojiva (čreslovina) in izvlečki čreslovine; 4. degrass. Dolžnost naznanila odpade, ako zaloge niso večje, in sicer: neustrojenih kož 10 komadov; neustrojenih kožic 25 komadov; usnja za podplate 100 kilogramov; oglava (urbasa) in drugega usnja 50 kg; čreslovine 100 kg od vsake vrste. Prvikrat se morajo zaloge naznaniti dne 16. marca 1915. Pozneje se mora obnoviti naznanilo vsakih 14 dni, torej je n. pr. v drugič naznaniti dne 30. marca, nadalje 13. aprila itd.

Za naznanila se smejo izključno porabljati samo uradne tiskovine. Potrebne tiskovine se dobé pri političnih oblastvih I. stopnje (okrajna glavarstva, mestni magistrat) in pri občinskih predstojništvih, in sicer brezplačno. Za naznanila se uporabljajo trojevrstne tiskovine, in sicer rumene za prijave »kož in kožic«, zelene za prijave »čreslovine in degrassa«, slednjič sive za »usnje«. Naznanila se morajo podati v dveh izvodih. Ako se pošlje prijava po pošti, se mora oddati najkasneje tistega dne, ki je predpisan za prijavo. Podrobnejša določila se lahko posnamejo iz ministrskega ukaza, ki je natisnjen na hrbtu naznanilnih tiskovin in tej dodanega podučila, na kar se zavezanci posebej opozarjajo. Posebej je še omeniti za vse zavezance važno določilo § 4. ministrske naredbe glede obveznega spisoovanja skladiščnih knjig, in pa kazenska določila § 6., ki predpisujejo občutne denarne globe, oziroma zaporne kazni za tiste, ki se ne pokoré predpisom spredaj omenjenega ministrskega ukaza.

Litanije sv. Jožefa. Zložil Fr. Ferjancič, so korektno glasbeno delo, ki obsega v tesni obliki izključno le liturgično besedilo in bo po svojem ustroju, lahkoti in cerkveni dostojnosti gotovo postalo ljudska last. Litanije so zložene v lahkih diatoničnih harmonijah,

zategadelj so popolnoma prikladne našemu ljudskemu petju. Ker so litanije sv. Jožefa sedaj dovoljene za očitno službo božjo, priporočam jih toplo vsem slovenskim cerkvenim predstojništvom za praznik in pobožnosti sv. Jožefa. Litanije je založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani; cena za izvod je 30 vin. — P. Hugolin Sattner.

Razredna loterija. Zrebanje 4. razreda se vrši že dne 9. in 11. marca t. l. Srečke za ta razred se dobijo še pri poslovnici c. kr. razredne loterije v Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani. P. n. reflektante opozarjamo na današnji inersat te poslovnice.

Težavno je vsem ustreči, kajti vsak ima drugačne želje in drugačen okus. Vendar je to težavno nalogo imenitno razrešila »cikorija obmejnih Slovencev«, ki se je zaradi svojih izvrstnih lastnosti prav vsakemu priljubila in udomačila v vsaki slovenski hiši. Našim gospodinjam se danes že kar nemogoče zdi skuhati kavo, ne da bi ji pridejale »cikorije obmejnih Slovencev«. Ta cikorija pa ni samo najboljša, temveč tudi edino pristno domače blago te vrste, izdelano v naši domači Kolinski tovarni v Ljubljani. Vsem našim gospodinjam tudi mi izvrstno domačo »cikorijo obmejnih Slovencev« prav toplo priporočamo!

1 steklenica 2 kroni.
Naročila po povzetju.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Potrni najgloblje žalosti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stric, svak in brat, gospod

Ferdinand Sartory

sinoči dne 5. marca ob ¼10 uri po prejemu svetih zakramentov po mučni bolezni v 73. letu starosti mirno zaspa v Gospodu.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri ob ¼4 uri popoldne.

Ljubljana, 6. marca 1915.

Žalujoči ostali.

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Pozor! Blago za ženske!

Modne cefire, kanafase, rjuhe novosti blaga za pomlad in druge tkanine, pošilja, dokler je zaloga

po starih cenah
JAROSLAV MAREK,
tkalnica in razpošiljal. BISTRO 45,
Orliške gore, Češko.

Vzorci zastoj in franko.

Nihče naj ne zamudi te prilike, kdor hoče imeti nekaj res dobrega, zanesljivega in sedaj cenega, in vsak naj se pozuri z naročilom, dokler je kaj zaloge. Pošiljam še 40 m zefirja, kanafasa, modrotiska itd. Ostanikov za 20 K, l. vrsta 40 m K 25 franko. 479

Slov. Straža' potrebuje pomoči!

»Kmetijsko društvo v Vipavi« išče za svojo vinsko kupčijo trgovsko izobraženo

komptoaristinjo

s prakso. Prednost imajo z znanjem češčine ali poljščine, strojepiske in one lepega vedenja.

Ponudnice naj se zgledajo v pisarni g. dr. Pegana v Ljubljani. Plača po dogovoru, — nastop takoj. 488

Na prodaj imam večjo množino

brinjevega olja

Cena po dogovoru. Jernej Poje, Vrhnika, p. Staritrq pri Rakeku. 354

Pravkar je dospela osebno izbrana

konfekcija za dame, deklice, gospode in dečke, v najnovejši dunajski in berlinski modt, po priznani najnižjih cenah.

Ljubljansko skladišče O. Bernatovič Mestni trg šte. 5—6. (prej Angleško skladišče)

33 let obstoječa, 8 minut od kolodvora odda

trgovina z mešano robo

letni dokazani promet blizu pol milijona kron, da se v najem, ali tudi prodaja s hišo vred. Kje, pove uprava lista pod št. 489.

Dobro ohranjeno

501

kolo

se ceno prodaja. Ogleda se Nova ul. 3, prtlj.

Breje svinje, jesenčke in prasce

prodaja Vnovčevalnica za živino v Ljubljani. 462

Globoko potrni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bog Vsemogočni našega ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta, gospoda

Ivana Kosa

hišnega posestnika in mesarja

dne 5. marca ob 2. uri popoldne po kratki mučni bolezni, previdenega s svetimi zakramenti, v starosti 63 let, poklical k sebi v boljše življenje.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v ponedeljek ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti v Borovnici šte. 13 na ondotno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Predraga pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Borovnica, 6. marca 1915.

Uršula Kos, soproga. — Marija omož. Hrovatin, Ana omož. Brancelj, — Jerica omož. Mazi, Franja omož. Pušljar, Antonija omož. Furlan, Ivana, hčere. — Joško Kos, sin.

Hranilnica in posojilnica v Borovnici javlja tužno vest, da je njen dolgoletni predsednik, gospod

Ivan Kos

hišni posestnik in mesar

po kratki, mučni bolezni včeraj, dne 5. marca mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v ponedeljek dne 8. marca ob 9. uri dopoldne.

Bodi ohranjen dragemu pokojniku časten spomin.

Borovnica, dne 6. marca 1915.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo prežalostno vest da, je naš iskreno ljubljani sin, oziroma brat, gospod

Slavko Naglič

cand. juris in rezervni poročnik 27. pešpolka

izdihnil svoje mlado življenje daleč od domovine, katero je tako goreče ljubil, v Losoncú, kamor je bil prepeljan s severnega bojišča. Podlegel je težki bolezni, ki je po kratkem a mukepolnem trpljenju uničila naš up in žal, prezgodaj končala zemeljsko pot našega ljubljence.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi očetov frančiškanov.

Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

V Ljubljani, dne 6. marca 1915.

Ivan Naglič, mestni blagajnik, oče. — Anica Naglič, mati. — Milko Naglič, cand. juris in rezervni praporščak 27. pešpolka, Vladko Naglič, stud. juris, brata. — Vida Naglič, sestra.

Namesto vsakega posebnega obvestila.

Proda se okolu 30 voz konjskega gnoja

v stari cukrarni. — Več pove hišnik istotam.

Odda se takoj dobro vpeljana večja

trgovina

z mešanim blagom blizu Ljubljane v najem. Cenj. ponudbe je poslati na upravo „Slovenca“ pod št. 441.

Kmečka družina.

Sprejme se takoj blizu Ljubljane kmečka družina s 3 ali 4 delavci, in sicer: mož, žena, dekle, stara 18 let in ena dekle ali pa fant, star 15 let ali več. Naslov pod »Družina 421« na upravnistvo tega lista.

Kuharica

vdoma, večša vsega gospodinjstva, išče službe pri kakoli boljši rodbini brez otrok, najraje pa h kakemu č. g. župniku. Naslov na upravo „Slovenca“ pod št. 457. (Znamka!)

Kupi se po dnevni ceni vsaka množina kuhanega

MASLA

Mlekarna I. VRANŠIČ, p. Sunja, Hrvatsko. 452

Zlate svetiljke: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kozm. zoba-
slati sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 1

Dobri
so
povodni

Dobra šivilja

za perilo sprejme delo, na željo gre tudi na dom. — Ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod šifro »Šivilja«. 466

Odlikovan na razstavi v Badolici leta 1904 s častno diplomom in svetilno l. vrsto.

BRINJEVEC

najboljše vrste, posebno priporočljive proti kužnim boleznim, se dobijo pri Gabrijelu bržem, zapuže postaja Bogu, e pri Lescah, Kranjsko.

Za prisnost se jamči. Cene zmerne. 5167

M. Rosner & Co.

v Ljubljani

velečiganijska sadja in tovarna likerjev priporoča

v svoji lastni žganjarni kuhane izdelke i. s.:

Slivovko
Brinjevec
Hruševce
Tropinovec

prisnost zjamčena

Vermut-vino

ugodne cene najboljša kakovosti vzorci na razpolago

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. Alojzija HOTKO v Žužemberku.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki tranko. 553 Ceniki tranko.

Največji izbor
Najnižje cene

Preoblika Popravila

L. Mikusch
tovarna delnikov
Ljubljana, Mostni trg 15.

Sprejme se takoj

prodajalka

z dobrimi spričevali in katoliškega mišljenja v večjo trgovino z mešanim blagom na deželi. Cenjene ponudbe s prepisi spričeval je poslati na upravnistvo „Slovenca“ pod št. 458.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj trdke že čez 50 let.

Ugodna prilika!

Priporočajo se za župne urade, razna društva in urade spleh, za vsako pisarniško delo porabni

pisalni stroji

izdelek akc. družbe za elektr. naprave v Berlinu. Cena proti takojšnjemu plačilu K 170.—, kakor tudi ugodna odplačila. Cenj. ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Pisalni stroj“. 497

Prodajalka in učenka

za manufakturno trgovino, 16 let stara, se sprejme. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 490. (Za odgovor treba priložiti znanko!)

Dežni plašči z rokavi in kapuco iz nepremočljivega platna z žepom K 26—
Gamaše, ovojne ca 2 cm dolge iz nepremočljivega platna nahrbtn. par K 3-90
iste podložene s sivo flanelo, par K 4-80

Gamaše ovojne, 180 cm dolge iz svetlo sivga ali višnj. rujav. komis. sukna par K 3-90
Dalje priporočam svitlo sivo komis. sukno, dežne plašče iz kaučuka, vojaške odeje, nahrbtnike itd.

467 Pošilja po povzetju.
Razprodajalci izredne cene.
Tovarna sukna: **RUDOLF FOURAL** Krnov (Jägerndorf)

Prva ljubljanska higijenična mlekarna M. BRADAŠKA

se je preselila v Kolodvorsko ulico št. 35 (hiša g. Rovška), kjer je otvorila novo opremljeno prodajalno in mlečno pivnico.

Polno mleko Smetana Ca no maslo Sir

Dostavlja se tudi na dom. Telefon št. 287.

Absolutno zjamčeno, pristno

VINO!

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoš ofijskega ordinarijata pristna bela mašina in namizna vina letnika 1913 od 40—45 K in letnika 1914 od 38—42 K za hektoliter, postavljeno na kolodvor v Ajdovščino. — Sortirano

rizling

je po 60 K. Večjim odjemalcem dovoli se znaten popust in tudi istim, ki pošljejo svoje posode. — Kleti nadzoruje vipavski dekan.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA - KOMENSKA ULICA 4
SEPTORNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Zahtevajte cenik! 67 Zahtevajte cenik!

POSTAVNO 1914 SVETOVNA VOJNA 1915 VAROVANO.

Največje priznanje in priljubljenost so si že pridobili moji patentirani

spominski prstani

ker so resnično najtrajnejši vojni spomin ter najprimernejši za raznovrstna darila. Na mnogobrojna vprašanja vjudno naznanjam, da se isti dobe le pri meni ter blagovolite zahtevati brezplačni cenik. 5% za »Rdeči križ«.

LUD. ČERNE, juvelir in trgovec
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Pogreša se od 30. avgusta

Franc Avguštin

17. pp., III. Marškompanija, I. Maršbatalion, vojna poš. a 201.

Pojasniti prosi najvjudneje Marija Avguštin, Železniki nad Skofjo Loko, Gorenjsko. 484

Išče se za majev termin

STANOVANJE

z 1 ali 2 sobama in kuhinjo. Ponudbe je poslati na upravo lista pod šifro »Stanovanje se išče«.

Spretna prodajalka

mešane stroke, večša obah deželnih jezikov v govoru in pisavi, želi službo za pozneje. Najraje v kakem večem kraju na deželi. — Cenjene ponudbe pod »Prodajalka št. 999« na upravnistvo „Slovenca“. 485

12 mrjascev

hešve pasme, starost 2 do 5 mesecev

kupi Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska cesta.

Trezen

organist in cerkvenik

z dobrimi spričevali, ki ima tudi pravico za izvrševanje spečerijske trgovine, želi spremeniti službo. Nastopi lahko takoj. — Cen ene ponudbe sprejema uprava lista pod št. 464.

Sprejme se takoj dobra

prodajalka

z večletno prakso v mešano trgovino na Notranjskem. Prednost imajo take, ki znajo šivati. Naslov pove uprava lista pod št. 467. (Znamka!)

Stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob z vsemi pritlikinami, se odda mirni stranki za mesec april na Resljevi cesti 22, pritlikije. — Več se poizve pri gosp. Perlesu, Prešernova ulica 7. 465

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slivanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 pri „Rigovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slivanja na steklo, za steklarstvo v igračah in navadni ornamenti, slavnostno ter portaino steklarstvo — Za oga steklenega in porcelastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastopj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani (deželni dvorec.)

Opozarjamo slavno občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domaća raznovrstna namizna in desertna vina, in sicer

Belokranje, Dolenc in Vipave.

Vina so zjamčeno pristna, tako, da jih tudi častita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 l dalje Desertna v butelkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno, ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor moge. 2332

O kakovosti vin se lahko usakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo vina samo Deželne vinarske zadruge.

Dežel. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jozeja jub. mostu priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže Borsovo med. ribje ole ugoi, okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepcu-je lasišče in preprečuje izpadanje las. Cena steklenici z rabilnim navodim 1 K.

Slovita me.usine ustna in želina voda deluje no proti zoboboli in gnilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3228

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katere se priporočajo po raznih casopisih in cenikih, med. Cognac, Absinthe, rumi itd. razpoložljivi po pošti vsak dan dvaxrat.